

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-cel G-le a Tărei Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat membru Cons. legislativ	GR. CONDURATU Conseiller la Curtea de Apel București	RÉNÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIȚEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris	C. STOIANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case Com. și Autorit. 800 lei
" Avocați 500
" Magistrați . . . . . 400 "
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ

În lunile Iulie și August
apare odată la 2 săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Artel, 5 și Rahovei, 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

ERATA. — În nota publicată de d. Cerban în Curierul Judiciar No. 18 din 18 Mai 1924, s'a citat din eroare d. Alexandresco între autorii care dau art. 449 c. civ. o interpretare absolută, aplicându-l atât în cazul când alienația defunctului a fost obicinuită cât și în cazul când a fost numai accidentală; *din contră, d-l Alexandresco, ca și d-l Cantacuzino, admit că dispozițiunea excepțională din art. 449, nu se aplică decât în caz de demență obicinuită; în consecință facem cuvenita rectificare.*

SUMAR

- Cercetarea paternității și situația copilului natural în diferitele legiuri, de d-na avocat Ella Negruzzi;
- Spicuri din actuala lege a închirierilor, de d. avocat Ștefan Scriban;
- Legea Timbrului și Ministerul Justiției, de d. jude-președinte Victor Romescu.

Jurisprudență :

- Curtea de Casație S. I: *Șmil Leizerovici cu Lupu Leibovici* (Contractele de închiriere prelungite sunt supuse competenței completului de chirii prevăzută de art. 36 din legea din 1924, independent de cauza de reziliere);
- Curtea de Casație S. II: *Jean Verdier, cu Dr. C. A. Vasilescu* (Partaj. Vânzare silită. Contestatie. Apel. Recurs. Art. 533 pr. civ. Cumpărătorul unei părți indivize. Dreptul lui de intervenție la partaj. Neuzarea de acest drept. Opozabilitatea hotărârii. Art. 785, 786 c. civ.);
- Curtea de Apel București S. III: *Adrian Grossu cu Helena Zaharia* (Competența Acțiune de evacuare introdusă la Tribunal. Nearătarea cuantumului chiriei. Admiterea acțiunii în lipsa părâtului. Apel la Curte. Stabilirea chiriei sub cifra de 6000 lei anual. Inadmisibilitatea apelului. Art. 30 legea jud. oc. modificat în 1921) cu o Notă d-l avocat Gheorghe Cerban.
- Tribunalul Romanați S. I: *Elena M. Păunescu cu C. T. Mihail* (Cambie. Remiterea titlului. Dacă dispozițiunile art. 1138 ci civ. sunt aplicabile? Acțiune intentată de un emitent contra altu. coemitent. Dacă are caracterul unei acțiuni comerciale? Art. 318 și 319 c. com.), cu o Notă de d. avocat P. Vasilescu.
- Judecătoria Ocol. Herța-Dorohoi: *Eti Groper cu Hascal Mendel* (Dacă epitropul autorizat de tribunal să contracteze un împrumut asupra imobilului minorului, poate const tui un drept de anticreză asupra aceluși imobil? Cine are dreptul să exercite acțiunea în anularea contractului de ipotecă, care constituie pe lângă împrumut ipotecă și o convenție de anticreză?) cu o Notă de d. Prof. D. Alexandresco.

CERCETAREA PATERNITĂȚII

și

Situația copilului natural în diferitele legiuri 1)

Codul nostru civil oprește cercetarea paternității, cu excepția cazului de răpire a mamei, când epoca răpirei va corespunde cu epoca zămislirii copilului. În acest caz răpitorul va putea fi declarat după cererea părților interesate, de părinte al copilului. (art. 307). Cercetarea maternității este primită (art. 308 din același cod).

Codul Calimach este cu mult superior în chestiunea care ne preocupă astăzi. Acest cod acordă o deosebită atențiune copiilor nelegiuiți printr'o serie de dispozițiuni ocrotitoare. (art. 216-228, art. 948).

„Nelegiuita însoțire, glăsuște art. 217 din acest cod, nu poate să pricinuească copilului jicnire la cinstea politicească și la înaintarea lui, deci n'are nevoie pentru un sfârșit ca acesta să ceară dela stăpânire vre-o deosebită privilegie spre a fi cunoscut de fiu legitim“.

„Numai părinților este slobod, se rosteste art. 218, a cere dela stăpânire această privilegie a nelegiuitei nașteri, dacă vor voi ei, să se facă ca un legiuit copil, împărțășitor pronomiilor, stărei și averei lor, pe care avere, o pot slobod lăsa la moștenitori.

„Poate nelegiuitul fiu cu dreptul să ceară dela părinți cheltueli pentru hrana, creșterea și căutarea boalelor sale potrivit cu starea lor; așa dar și driturile părinților până la atâta numai se întind asupra acestui fel de copil, încât cere neapărat scopul creșterei lui (art. 221).

„Cel nelegiuit copil nu este desăvârșit supus puterei părinților săi, și se cărmuiește de către epitrop, însă epitropia aceasta poate să servească și tatălui, de va fi vrednic de credință (art. 222).

„Cheltuelile creșterii nelegiuitului fiu, tatăl este

1) Comunicare făcută în Comisiunea în reformă a codului civil, instituită de Consiliul național al femeilor române, în ședința dela 5 Aprilie a. cor.

dator a le face, iar de nu va fi el în stare ca să-l hrănească, se pune îndatorirea aceasta asupra mamei" (art. 223).

Din aceste dispoziții rezultă că maternitatea, ca și paternitatea sunt cunoscute în Codul Calimach, altfel nu ne-am putea explica cum legiuitorul impune obligația tatălui și mamei și acordă drepturi copilului nelegiuit față de autorii săi, și chiar față de moștenitorii legiuți ai acestuia, care, pentru *iubirea de omenire*, cum se exprimă art. 948, sunt și ei datori a le da pe tot anul cheltuelile necesare pentru hrană.

Cum se face proba filiației naturale, nu ne spune codul Calimach. În tăcerea absolută a textelor, se presupune că cercetarea paternității, ca și a maternității este admisă, iar proba s'ar putea face prin orice mijloc.

Codul Caragea, este, în schimb, foarte incomplet. Un singur text (Partea IV, Cap. 2 art. 21), regulează situația căutării paternității și a copilului natural (copil din curvie). Paternitatea copilului natural este necunoscută, căci copilul din curvie este necunoscut tatălui.

„Copilul din curvie, fără diată, se rostește acest text, nu moștenește pe tatăl și pe rudele sale din sus, nici tatăl său pe dânsul și pe rudele lui din jos, căci el nu e știut lor, nici ei lui“.

Maternitatea însă, „mater semper certa est“, este cunoscută, pentru că mama are aceiași obligație pentru copilul ei nelegitim. Pentru tată nu există altă paternitate, decât cea legitimă, nici măcar obligație de alimente.

Codificarea legilor, după un sistem practic și rațional există la toate națiunile, unde aplicarea legilor este o realitate. Călăuzit de acest adevăr, Domnitorul Cuza a luat inițiativa de a ne da un cod demn de o națiune civilizată. În 1864, codul românesc fu promulgat pentru ambele Principate-Unite și este și astăzi în vigoare; el este o traducere necompletă și pripită a codului francez „Napoleonian“, și are multe lacune, cari fac ca controversale să fie adesea insolubile.

În chestiunea relativă la căutarea paternității, legiuitorul Român actual interzice căutarea paternității — art. 307 corespunzător art. 340 cod. civ. francez, înainte de 1912, când s'a modificat în Franța, — cu singura derogare a cazului de răpire a mamei, când epoca răpirei corespunde cu conceperea copilului, și când tatăl, la cererea părților interesate, poate fi recunoscut prin justiție.

Pe cale de analogie s'a întins excepțiunea și violului.

Am arătat că căutarea maternității, după art. 308, este admisă. Copilul care-și va reclama mama va trebui să dovedească că este identic același cu acel pe care mama l'a născut. Nu va putea face însă această probă prin martori, decât atunci când este un început de probă scrisă.

Copii naturali, se rostește art. 677, chiar când căsătoria ar fi prohibită între mama și tatăl lor, succed mamei lor, ascendenților și colateralilor mamei, ca și copii legitimi“.

Dacă am examina mai de aproape acest articol am putea conchide că mama nu poate avea decât copii ilegitiți: toți copiii dela mamă, legitimi, naturali, simpli adulterini sau incestoși, sunt puși pe același picior de egalitate față de ea, pe când, după cum am spus mai sus, căutarea paternității este interzisă. Legislatorul român nu s'a mulțumit însă cu atât, el

a introdus o altă rigoare inadmisibilă, interzicând un mijloc de remediare a greșelii tatălui (și pe care legea franceză o consacra și înainte de 1912), adică recunoașterea copilului, chiar când tatăl ar recunoaște voluntar copilul.

Această interdicțiune însă atât de arbitrară tinde să dispară sub influența doctrinei care caută să admită recunoașterea copilului de către tatăl.

Art. 304, la noi ca și în Franța (art. 333) consacră printr'o căsătorie subsequentă legitimarea copilului.

Puterea paternă nu se exercită de tată, decât asupra copiilor ei legalmente recunoscuți (art. 337 c. c. român).

Refuzând orice drept tatălui, legiuitorul român calcă în picioare datoriile sacre pe care natura le impune părinților față de acele ființe cărora nu li se poate imputa decât vina de a fi venit pe lume. Astiel legiuitorul român ne prezintă o dublă greșală: aceea a egoismului și cinismului de o parte, și aceea a prodigalității de cealaltă parte.

Codul civil francez (art. 340), care interzicea aproape în mod absolut cercetarea paternității, afară de cazul de răpire, (dispoziție copiată și în textul român) a fost modificat prin legea din 16 Noiembrie 1912. Această lege autoriză căutarea paternității încă în 5 noi cazuri, menținând implicit principiul prohibeii.

În vechiul drept francez până la revoluție, cercetarea paternității era liberă; dar scopul nu era același ca în zilele noastre, bastarzii ne având nici un drept la succesiune, ci numai de a obține alimente: „*Virgini creditur jurandi si aliquo cognitam*“, adică fecioara o crezi după cuvânt dacă nu ai alte mijloace de convingere. În teorie deci „*Virgini creditur*“ nu prejudică fondul. Nu este, cum s'ar crede legea, care a interzis în Franța cea întâi, cercetarea paternității. Convenția Națională, nefiind favorabilă copiilor naturali, suprimă cercetarea paternității și nu admitea ca dovadă, decât recunoașterea voluntară a tatălui.

Acestă prohibițiune a fost mult discutată în tot secolul al 19-lea; era una din cele mai imorale dispoziții a codului. Iresponsabilitatea completă a tatălui natural era o încurajare la destrăbălare și la libertinaj, și una din cauzele principale a creșterii numărului copiilor naturali, cari dau marele contingent a copiilor moralmente abandonăți, formând ceata de vagabonzi și de escroci sau provocând pruncuciderile și avorturile, într'un cuvânt toate plăgile sociale cele mai rușinoase și josnice. Jurisprudența franceză a găsit mijlocul să tempereze aplicarea riguroasă prin combinarea cu alte principii și anume:

a) Repararea prejudiciului cauzat prin seducere sub forma de indemnitate, conf. art. 1382 cod. civ. fr. (pagube cauzate altuia printr'un fapt ilicit).

b) Obligația de a da alimente copilului, pe baza unei probe scrise sub semnătură privată.

Legea franceză din Noiembrie 1912, nu spune că paternitatea poate fi declarată, dar nici nu prorunță expres interdicția căutării paternității, ci presupune acest principiu menținut și se mărginește a enumera limitativ excepțiunile ce se admit pentru căutarea paternității și anume:

1) *Violul* asemuit înainte de legea din 1912 cu o „răpire momentană“. (*Demolombe*, t. 5, No. 491). Prin noua specificare a textului vedem că violul este pus alături de răpire, nu se confundă cu ea.

2) *Seducțiunea dolosivă*, dacă este un început de probă scrisă, în termeni art. 1347, emanat de la tată sau dictat de el.

3) *Mărturisirea scrisă de paternitate*. Această mărturisire trebuie să fie conținută în scrisori sau în alte scrieri private eminate de la tată; ea servește ca bază la declarația judiciară de paternitate, ce se va face la tribunal.

4) *Concubinaj notoriu*. Când două persoane au trăit marital în toată perioada legală a concepției, judecătorul poate să declare paternitatea.

5) *Întreținerea sau educarea copilului*. Când părintele ajută în totul sau în parte la cheltuielile de întreținere sau educare a copilului, *în calitate de tată*; purtarea sa este considerată ca o mărturisire de paternitate.

Această enumerare este limitativă și tribunalele franceze nu ar putea recunoaște în mod arbitrar o filiațiune în afară de cazurile prevăzute mai sus.

Finele de neprimire în fața cărora cererea poate fi respinsă fără discuție sunt 3 în legea franceză:

1) *Destrăbălarea notorie a mamei*, în cazul când mama a dus o viață ușuratică în timpul concepției legale a copilului, este de sigur una din dispozițiile cele mai delicate a legii.

2) *Legăturile cu alt individ*, caz care nu se confundă cu prostituția sau destrăbălarea notorie.

3) *Imposibilitatea fizică de coabitare*, fie din cauza absenței prelungite a soțului, fie dintr'un accident.

Aceste dispozițiuni de asemenea sunt limitative. Legea nu admite deci ca fine de neprimire nici neputința naturală, nici imposibilitatea morală de coabitare.

Acțiunea aparține copilului, spune legea franceză.

În timpul minorității, ea este exercitată de mamă sau de tutor în cazul dispariției mamei. Această acțiune se poate exercita timp de doi ani de la naștere.

În timpul majorității, copilul poate intenta acțiunea în recunoaștere timp de un an dela majoritate.

Când filiațiunea e adulterină sau incestuoasă, legea prohibă căutarea paternității și a maternității, conform art. 342 cod. fr.

Legea austriacă reglementează an.bele cazuri de stabilire a paternității, adică: 1) recunoașterea voluntară și 2) recunoașterea forțată.

În cazul din urmă este presumat că tatăl copilului e acela care, potrivit regulilor stabilite de legile de procedură, este dovedit că a coabitat cu mama copilului cel puțin 6 luni și nu mai mult de 10 luni până în momentul nașterii.

Inscrierea numelui tatălui în registrul de naștere sau de botez, după declarațiunea mamei, nu face proba deplină, decât dacă îndeplinește condiția de a fi fost făcută potrivit dispozițiilor legii, cu consimțământul tatălui și acest consimțământ să fie confirmat prin mărturisirea preotului și nașului, cu adăusul că tatăl le este personal cunoscut.

În legislația austriacă, cercetarea paternității este admisă și pot să afirm că, prin aceasta, tendința spre libertinaj și imoralitate este îngrădită.

Raportul legal între mamă și copilul ei natural este mai precis. Copilul natural poartă numele mamei, însă nu are dreptul nici la titlul de nobleță, nici la stemă, nici la celelalte privilegii ale mamei. Copilul trebuie să fie crescut și educat proporțional cu averea și drepturile părinților săi.

Mama nu este obligată la creșterea copilului, decât în cazul când tatăl nu poate suporta cheltuielile pentru educația și întreținerea copilului. În ceeace privește succesiunea, copilul natural moștenește pe mamă și pe ascendenții ei la fel cu copilul legitim.

Acelaș drept îl are și mama în succesiunea copilului, pe când în averea tatălui copilul neligitim nu are nici un drept de moștenire, după cum nici tatăl nu are vre-un drept în moștenirea acestui copil. Tribunalele de tutelă sunt acelea cari exercită puterea paternă asupra copiilor naturali.

În codul german, „mater semper certa est”, numele mamei va fi și numele copilului, mama nu are puterea paternă asupra copilului ei ilegitim, căci acești copii, în propriul lor interes, sunt puși sub tutela tribunalelor speciale, învederat fiindcă mama nu va avea energia necesară pentru a determina pe tată la întreținerea copilului său. Mama va avea datoria și dreptul de a îngriji de copil; tutorul din punct de vedere juridic are situațiunea unui asistent. Ea nu are decât un rudiment al puterii paternă. Tatăl e ținut a plăti mamei cheltuielile celor șase săptămâni și chiar și acele ce starea ei ar necesita în deosebi, chiar dacă copilul se naște mort sau dacă tatăl moare înainte de nașterea copilului. Acest drept se prescrie în patru ani. Ea poate chiar cere consemnățiunea rentei pe trei luni înainte de naștere. Este reputat ca tată al copilului, acela care a coabitat cu mama în timpul concepției, dacă nu cumva a coabitat și cu un altul. Coabitățiunea însă nu e luată în seamă atunci când e dovedită imposibilitatea ca coabitățiunea să fi avut urmări. Timpul de concepțiune se socotește de la 181 până la 302 zile, înainte de nașterea copilului. Acela, care recunoaște paternitatea printr'un act oficial nu mai poate opune coabitățiunea mamei cu un altul.

Codul civil german coprinzând aceste dispozițiuni (art. 1705—1718) a fost promulgat la 1896 și pus în vigoare la 1900.

În legea engleză, situația copilului natural e inferioară celorlalte legiuiri. În legea engleză, copilul care e născut în afară de căsătorie este un copil natural, copilul nimănui „filius nullius”.

Incapacitatea copilului natural se mărginește numai asupra dreptului de succesiune, neavând legalmente nici o legătură nici cu tata nici cu mama, el nu poate fi nici moștenitor. Această incapacitate o poate ridica numai parlamentul. Prin căsătorie subsecventă nu trece în rândul copiilor legitimi.

Regimul englez nu aparține nici aceluia sistem, numit în teorie sistemul paternității și al maternității, ci aparține sistemului mixt, care, la aplicare, are prea multe inconveniente în raport cu avantajile. Mama e obligată față de copilul natural, a-l întreține, hrăni și educa, având toate prerogativele tatălui față de copilul legitim. Aceste obligații le are până când copilul natural împlinește 16 ani sau chiar înainte de această vârstă, iar dacă moare mama, tatăl își ia aceiaș obligație față de copil, ca și mama, aparținându-i dreptul de custodie până la vârsta de 16 ani a copilului.

Astfel, dreptul englez asigură mai eficace protecția copilului natural printr'un sistem, care ține linia de mijloc între indiferența codului francez și înalta tutelă de stat, organizată de noul cod german pentru copiii naturali.

În chestiunea paternității, legiuitorul englez permite căutarea ei pentru femeile sărace, văduve sau celibatate. Mama face o declarație justiției de pace, indicând pe tatăl copilului. Acțiunea trebuie făcută în timpul sarcinei sau cel mai târziu 12 luni de la nașterea copilului. Nu e suficientă declarația femeiei pentru admiterea acțiunii, ci trebuie să o dovedească fie cu martori, fie cu început de probă scrisă. Pre-

tinsul tată va putea uza de toate mijloacele acordate de cod, spre a da dovezi de nevinovăția lui. Dacă judecătorul este convins că pârâul este tatăl copilului, îl condamnă a contribui la întreținerea lui până la vârsta de 16 ani, printr'o alocație săptămânală, cricare ar fi situația lui socială și materială. Ceeace legiuitorul englez a dat cu o mână în căutarea paternității a lua cu cealaltă, prin fixarea unui preț intim ca pensie alimentară. Natural, femeia pentru această sună de nimic (5 la sută) nu mai voia să facă acțiune, expunându-se în public și în afară de asta, riscând a fi pedepsită și penalicește în caz de nu va avea dovezi complete. Ca o dovadă că legiuitorul a prevăzut rezultatul acesta e că a obligat pe preotul parohiei să silească pe mama să acționeze pe tatăl copilului, în caz când ea nu ar avea curajul să o facă.

Trebuie să recunoaștem că legea engleză, așa de riguroasă față de copilul natural, este îndreptată într'o oarecare măsură prin marea libertate ce o lasă în materie de dispozițiuni testamentare.

Legea elvețiană este cea mai bine întocmită în chestiunea care ne preocupă în momentul de față. În acest cod, se cercetează toate cazurile, având în vedere înainte de toate situația copilului natural față de părinții lui și față de întreaga întocmire socială. În acest scop a înființat instituția tribunalelor tutelare pentru protecțiunea acestor copii. Iar pentru buna aplicare a legii s'au instituit inspectorate reprezentate prin femei, care pun multă inimă în apărarea situațiunei mamei și a copilului natural în căutarea tatălui.

În 25 articole consecutive, legea elvețiană se ocupă de cercetarea paternității și situația copilului natural (art. 302—327).

Copilul natural are față de mamă și de rudele mamei aceeași situație ca și cel legitim. Acelaș copil față de tatăl său este considerat străin atâta vreme cât nu beneficiază de o recunoaștere regulată. Tatăl nu poate recunoaște copilul său incestuos sau adulterin, atâta vreme cât paternitatea nu e recunoscută sau juridicește declarată, ea nu da loc decât la o creanță alimentară și numai atunci când paternitatea este îndestul de evidentă și probată.

Recunoașterea tatălui are puterea unei declarațiuni de naștere înscrisă în registrele stărei civile față de copilul său natural, ea poate fi cerută de tatăl copilului, chiar când tatăl e minor, fără a avea nevoie de o autorizare. Recunoașterea voluntară este imprescriptibilă și se face prin act autentic sau prin dispozițiuni testamentare și se va comunica ofițerului stărei civile a locului de origină a declarantului. Declarațiunea poate fi făcută și prin mandatar special ai tatălui. Acțiunea de recunoaștere a tatălui poate fi intentată de mamă, de copil sau de tutorul copilului. Mama poate chiar fi o străină, fără a se cere condițiunile de reciprocitate pentru aceea a cărui țară este legată de Elveția. Procedura de urmat este aceea preconizată de legea cantonală, însă sub rezerva dispozițiunilor procedurii ordinare.

Față de mamă, pârâul e dator : 1) cheltuielile ocazionate de naștere ; 2) întreținerea, cel puțin 4 săptămâni înainte și patru săptămâni după naștere ; 3) toate cheltuielile ocazionate în timpul sarcinei. Ea va putea fi îndemnitată cu suma apreciată de judecător și despăgubiri morale, atunci când pârâul îi promisese căsătoria sau când reclamanta era minoră în epoca concepțiunei sau în cazul unui abuz de autoritate.

Legea e atât de favorabilă, încât permite ca, în cazul unei presunțiuni stabilite asupra paternității, mama să poată cere a fi asigurată prin o sumă egală cu valoarea cheltuielilor de naștere și cele necesitate de întreținere pe un termen de 3 luni, chiar dacă mama nu ar putea proba că dreptul ei este periclitat.

Obligațiunea tatălui de a presta alimente trece și la moștenitorii acestuia, însă numai în limita moștenirei ce i-ar fi revenit ca moștenitor rezervatar.

Paternitatea nu va putea fi declarată dacă pârâul era însurat în timpul coabitațiunei.

Copiii naturali, cari rămân ai mamei poartă numele acesteia, sunt cetățeni ai aceluiaș canton și au față de rudele ei drepturile și obligațiunile, cari decurg din filiațiunea legitimă. Ea va putea primi de la autoritatea tutelară puterea paternă asupra copilului ei nelegitim.

Față de tatăl său recunoscut, printr'o sentință judecătorească sau printr'o recunoaștere voluntară, copilul are aceleași drepturi și datorii, cari rezultă din filiațiunea legitimă ; el primește numele de familie al tatălui, dobândește cetățenia acestuia, iar obligațiunile tatălui față de copilul său ilegitim, dar recunoscut, sunt aceleași, pe care le-ar avea dacă copilul ar fi legitim. Autoritatea tutelară poate conferi puterea părintească tatălui sau mamei.

Cu toate că obligațiunile părinților naturali față de copii sunt aceleași cu cele ce ar avea față de un copil legitim, aceștia nu au aceleași drepturi, căci, conform art. 322, autoritatea tutelară determină în acelaș timp cu conferirea puterii părintești și drepturile părinților asupra averii copilului ilegitim. În regula generală, părintele va avea administrațiunea bunurilor și nu va fi obligat a da socoteli, decât dacă autoritatea tutelară intervine. Dar, dacă această autoritate apreciază că gestiunea averii copilului natural și dreptul de uzufruct luate de tată sunt rău administrate, adică primejduite, îi se va ridica tatălui dreptul de administrare dând averea copilului.

Statele din Europa, cari nu prevăd prin lege cercetarea paternității sunt : *Italia, Olanda, Serbia, și România.*

În *Italia*, nu se admite cercetarea paternității, decât în caz de răpire sau de viol ; totuși printr'o autorizație regală, se poate acorda recunoașterea tatălui. Actualmente am văzut cum regele Italiei a conferit cu ocazia anexării orașului Fiume, lui Gabriel D'Annunzio titlul de prinț de Montenegro, titlu reversibil asupra fiilor săi legitimi și bastarzi.

Intențiunea legiuitorului nostru, atunci când a formulat art. 307 a fost desigur în scopul protecțiunei sociale : familia. De aceea, interzicând cercetarea paternității și-a închipuit că pentru ordinea socială e bine să se acorde prerogative numai copiilor legitimi. Călăuzită de sentimentul de umanitate și de echitate și ținând seamă de reforma preconizată de jurisconsultul nostru d-l D. Alexandresco credem că art. 307 ar trebui modificat astfel :

„Se admite cercetarea paternității în următoarele cazuri :

- 1) Când este răpire sau viol, care să corespundă cu momentul zămislirei copilului.
- 2) În caz de seducțiune dolosivă, făgăduință de căsătorie, abuz de autoritate, dacă există un început de probă scrisă sau presunții constante de fapte grave spre admiterea probei testimoniale.
- 3) În caz de coabitațiune.
- 4) În caz de concubinaj notoriu.
- 5) În caz de recunoaștere voluntară.

Copilul natural, recunoscut de bună voie sau în mod forțat, numai în cazurile citate mai sus va avea aceleași drepturi față de ambii părinți ca și copiii legitimi, nu numai față de mamă, cum dispune codul nostru actual.

Fine de neprimire. Cercetarea paternității nu este admisă în cazul când tatăl fiind însurat în momentul concepției copilului natural are familie legitimă. Dar sunt de părere că totuși ar trebui silit tatăl și în acest caz să contribuie la educația și întreținerea copilului.

Acțiunea se poate intenta *în timpul minorității*, de mamă, până la vârsta de 7 ani a copilului, iar odată acesta devenit major, are drept la o acțiune în recunoașterea paternității, timp de un an de la mariorat.

Admitându-se chiar în mod limitativ cercetarea paternității suntem convingși, că cele mai mari plăgi sociale și imoralități ar putea fi înlăturate.

ELLA NEGRUZZI

Avocat

Spicuri din actuala lege a închirierilor

1) Art. 3 din actuala lege a chiriilor zice că contractele *ce nu cad* sub prevederile al. 1—4 din art. 1 și *care au beneficiat de ultima prelungire legală*, reintră sub regimul dreptului comun.

Ce se întâmplă cu contractele pentru prăvălii, care expiră la 23 Aprilie 1924 st. v.? Acestea nu intră în al. 1—4 din art. 1, dar nu s'au bucurat de nici-o prelungire legală. După rigoarea regulei din art. 1, care zice că se prelungesc *«numai următoarele contracte...»*, ar urma ca atari contracte să cadă în regimul dreptului comun.

Din expunerea de motive și din desbaterile parlamentare, unde d l Em. Dan a declarat că, în cazul concret, există o prelungire de un an, s'ar putea susține că și contractele de prăvălii, ce expiră la 6 Mai 1924, au o prelungire de un an. De cât, desbaterile parlamentare, rămân simple desbateri.

2) Art. 29 spune că chiriașul își are domiciliul obligator la imobilul închiriat *în cursul duratei contractului*, ceea ce e o inovațiune fericită față de art. 4 și 12 din l. proprietarilor, care a fost interpretat în sensul că chiriașul își păstrează domiciliul și după expirarea contractului (Cas. sec.-u., 12/910, C. II, 94/913).

Dacă chiriașa e soția, unde va fi citat soțul? Necontestat că la domiciliul real, astfel că în ipoteza când aceste domiciliu diferă, folosul practic al acestei dispozițiuni dispore.

3) Art. 32 cere ca acțiunile să se judece de urgență. Art. 30 însă obligă pe părât să depue actele și dovezile în termen de 15 zile de la primirea duplicatului de acțiune sau apel. De aici ar urma că, *la tribunale și Curți*, cel mai scurt termen e de peste 15 zile. Dacă însă prezidentul fixează un termen mai scurt, se va putea servi părâtul de acte în ședință? Termenul de 15 zile fiind un termen legal, îl poate scurta judecătorul? Iată atâtea nedumeriri ce nu le rezolvă legea, care pe de o parte, zice că afacerile se vor judeca de urgență, iar pe de alta dă părâtului termen de 15 zile pentru comunicare de acte.

Părâtul ar putea susține că nu e în măsură să-și procure actele mai curând și că are un termen legal ce nu-i poate fi scurtat¹⁾, iar legea nu dă o atare facultate prezidentului, ca în cazul art. 78 pr. civ.

Nu numai dacă am întinde sfera de aplicație a procedurii civile și aici, am putea avea o eșire acceptabilă, deși procedura civilă e o lege generală, pe când legea chiriilor e specială și derogatorie de la dreptul comun.

Quid pentru judecătoria? Se aplică art. 30 și la aceste instanțe? Aici se poate da, în cazuri urgente, termene și în aceeași zi (Art. 61 l. j. oc.). Pe judecătoria de ocoale legiuitorul i-a uitat: *de minimis non curat praetor!*

Cum decăderile sânt de strictă interpretare, pentru judecătoria vom aplica dreptul comun, adică procedura civilă și legea judecătoriilor de ocoale.

4) În caz de apel unde va trebui făcută alegerea de domiciliu? Art. 12 din l. proprietarilor lămurște că *«în orașul de reședință al Curții sau tribunalului, înaintea căruia s'a îndreptat apelul sau recursul»*. Art. 29 din legea chiriilor nu precizează unde trebuie făcută alegerea.

Putem deduce intențiunea legiuitorului din modul cum se exprimă: *«Când chiriașul este apelant și când domiciliul său nu este la reședința instanței»*.

Gândul său însă nu e exprimat categoric ca în art. 12 din l. proprietarilor și lasă loc interpretării, mai ales că intervine sancțiunea nulității.

5) Nerespectarea obligațiunilor din art. 30 e sancționată cu respingerea cererii ca neregulat introdusă, iar *pârâtul* va fi decăzut din asemenea probe.

De și inserate într-o lege de ordine publică, socotim că e vorba de o nulitate relativă și că nici decăderea nu va putea fi invocată din oficiu²⁾.

6) Un apel respins ca neregulat introdus, poate fi reînviat? Aplicavom regula după care o contestație respinsă pe un motiv de formă nu are efect de lucru judecat asupra fondului? (Cas. II, 158/912. «Curierul Judiciar», No. 85/912).

În această privință Suprema Curte a decis că poți introduce și un al doilea recurs, dacă este în termen și dacă n'a intervenit o hotărîre care să respingă recursul în urma examinării fondului sau să-l fi anulat pentru vre un *viciu de formă* ce nu mai permite examinarea fondului, căci e lucru judecat în ce privește recursul, întru cât legea nu face nici o distincțiune în această privință (C. I, 890/923. Jurisp. Rom., 19/923).

Hotărîrea care respinge o acțiune ca neregulat intentată nu poate fi invocată ca autoritate de lucru judecat față de o altă acțiune identică și care nu ar mai fi atinsă de viciul imputat primei acțiuni. (C. I. 443/923. Jurisprudența Generală. 5/923, No. 332).

7) Art. 14 zice: *«Această chirie, pentru semestrul Aprilie 1924, va fi valabil plătită în termen de o lună de la data promulgării acestei legi, ori cari ar fi termenul de plată fixat de contract»*. Iar art. 15 cuprinde: *«În contractele de închiriere, prelungite în condițiunile legii de față neplata chiriei la termen atrage după sine desființarea de plin drept, fără somație sau judecată a contractului de închiriere în favoarea proprietarului»*.

Cum vedem, aici avem un pact comisor expres, nu convențional, și legal, de gradul al treilea. La care contracte se aplică acest pact și în ce caz chiriașul poate plăti după scadență și în termen de o lună de la data promulgării legii?

Art. 1 al legii respective din 1922 spunea și el că *«Chiria pentru semestrul Aprilie 1922 va putea fi valabil plătită în termen de o lună de la promulgarea a-*

2) Pentru nulitățile de ordine publică, dar de interes particular, v. Cas. I, 1244/923. Jurisp. Gen. 10/924, n. 587. D. Hozoc în Pandecte, 5/922, I, 174. Pentru sensul expresiunii *decădere*, v. Eug. Herovanu, Pr. Civ., 117 sq., 141.

1) Eug. Herovanu, pr. civ., I, 85, 112—115.

cestei legi». O dispozițiune identică cuprinde și legea din 1923 în § 16.

D-l Em. Dan, în notele ce însoțesc excelenta lucrare asupra legii chirilor, susține (p. 43) că termenul de o lună se aplică tuturor chiriilor, deci și celor de sub art. 10. Acest articol însă vorbește despre contractele de locuință *prelungite*. În această privință s'a decis că dispozițiunea § 16 al legii din 6 Aprilie 1923 se aplică numai contractelor ce se prelungesc prin efectul legii, nu și contractelor în curs, la care termenul de grație de o lună se aplică numai în ce privește sporul³⁾.

Pe baza legii din 6 Aprilie 1923, s'a decis că sporul se aplică și la contractele în curs, așa că termenul de grație din § 16 se aplică și acestor contracte. (C. Buc., III, 98/923, cu nota conformă Margareta Paximade, care zice: «Termenul de plată, prevăzut de par. 16 fiind un corolar al dreptului la sporul de chirie». Jurisp. Gen., 10/923, No. 731.

În această privință Casația motivează: «Rațiunea de a fi a acestei dispozițiuni se opune deci la aplicarea ei în contractele în curs de executare, în care chiriașul pe temeiul contractului și nu prin favoarea legii având folosința imobilului este dator a-și îndeplini la termen obligația de plată a chiriei stipulată sub sancțiunea acolo prevăzută și numai când în discuțiune ar fi fost plata sporului ce, pentru prima oară, prin legea din 1923 s'a admis și în contractele în curs, încheiate sub regimul decretelor legi anterioare, chiriașul ar fi putut invoca termenul de o lună pentru plata celui spor pe care nu l'a putut prevedea, dar încolo, cu nimic nu s'ar justifica desființarea termenului contractual de plată a chiriei stipulate în contractul în curs de executare (C. I. 973/923, Jurisprudența Generală 24/923 No. 16, 52).

Legea punând în discuțiune numai sporul, lasă comisiilor arbitrale fixarea lui. De aceea și pactul comisor expres și legal din art. 15 se aplică numai contractelor prelungite, astfel că la contractele în curs stipulațiunile ce le cuprind rămân nemodificate. Inconsecvență, la contractele în curs trebuie să plătești chiria la epocile acolo stipulate. Mai mult, chiriașii intrând în categoria art. 10, vor plăti și sporul la termenul fixat de contract, căci aici, cum spune d-l Em. Dan, raportul legii (op. cit., p. 43), chiria și sporul sunt fixate automat. Numai ceilalți chiriași plătind chiria din 1923, fără spor, și în termenul de o lună, seapă de rigorile legii.

Deci această chirie din art. 14 înseamnă chiria din art. 10 pentru chiriașii acolo prevăzuți sau chiria din 1923, pentru ceilalți chiriași. Această chirie trebuie plătită în termenul contractual, nu în cel legal de o lună.

8) Art. 15 a reprodus legea din 26 Iulie 1921 relativă la simplificarea formalităților pentru depunerea chiriei.

Va mai rămâne în vigoare această lege, când va expira actuala lege a închirierilor? Legea simplificării formalităților amintită avea un caracter general și autonom. Înglobată în actuala lege a chirilor, e expusă să aibă soarta totului. Aceasta este o lege bună și care, cu modificările necesare spre a ușura și preciza formalitățile ofertei reale, ar fi trebuit să rămână.

Făcând aceste puține observații, trebuie să recunoștem că actuala lege a închirierilor e superioară tuturor celorlalte, că e clară și metodică.

Dorohi, 3 Mai 1924.

STEFAN SCRIBAN

Legea Timbrului și Ministerul Justiției

După titlu, cititorii își vor pune întrebarea: ce legătură poate fi între legea timbrului și Ministerul de Justiție? Căci una este chestia fiscală și alta este chestia justiției.

Cu toate acestea este o mare legătură.

Este aceeași legătură ce există între taxa sau tariful pe C. F. R. și Ministerul Comunicațiilor.

Ce ar zice lume și mai ales Ministerul Comunicațiilor, dacă Ministrul de Finanțe ar fișa taxele pe căile ferate, taxele poștale, etc.?

Sunt sigur că Ministrul Comunicațiilor ar demisiona și ar zice colegului de la Finanțe: D-ta stabilind și încasând veniturile, care mai este rostul meu ca Ministru al Comunicațiilor?

Tot astfel, cred, ar putea zice și Ministrul Justiției.

Ministrul Finanțelor, de și mult ocupat cu celelalte probleme financiare, se ocupă totuși și cu modificarea legii timbrului, adică voeste să stabilească ce anume taxe să se perceapă în folosul fiscului dela cei ce se vor folosi de justiție; căci această lege fixează pe ce timbru să se facă acțiunile, contestațiile, opozițiunile, apelurile, recursurile etc. la instanțele judecătorești, pe ce timbru să se facă citațiunile, somațiunile și toate actele de procedură în fața acestor instanțe, etc.? Pe ce timbru să se facă diferite acte de notariat și ce taxe de înregistrare să se plătească la aceste acte, etc.?

Prin urmare, Ministrul Justiției este taxat ca un minor, care nu poate să stabilească, desigur din lipsă de experiență și de pricepere, pe ce timbre să se facă petițiunile, măcar cele ce se adresează instanțelor judecătorești, și deci trebuie să fie tutelat de Ministrul de Finanțe.

Găsesc că acest amestec în afa cerile pur judecătorești este o încălcare de atribuțiuni. Căci cine ar putea, cu mai multă competență, să fixeze taxele, care să se perceapă de la cei ce se folosesc de justiție, ca Ministrul de resort, Ministrul Justiției. El va avea în vedere pe lângă chestiunea fiscală propriu zisă și nevoile și bunul mers al Justiției, lucru pe care sunt sigur că nu-l poate avea în vedere Ministrul de Finanțe, care este cum este și firesc, călăuzit de un singur principiu: să încaseze cât mai mult, neglijând, în mod inevitabil, interesele Justiției, lucru care ar trebui să se aibă în vedere în primul rând, la fixarea taxelor de timbru.

Căci a pune taxe prea mari, echivalează cu o tăgădă de dreptate. Mulți din această cauză, se vor lipsi de a se mai adresa Justiției, ceea ce, să o recunoaștem, aduce atingere ordinii sociale într'un stat.

Taxele de timbru, care se încasează mulțumită justiției trec deci, în mod indirect de la Ministrul de Justiție, în bugetul Ministerului de Finanțe, care se umflă astfel cu venituri provocate de justiție, căci adevăratul mare consumator al timbrului este justiția. Ministerul de Justiție dă, prin urmare, venituri importante, prin serviciile sale. Dacă s'ar suspenda cursul Justiției, afară de dezordinea ce s'ar produce în țară etc., însuși bugetul s'ar resimți, căci ar înceta vânzarea timbrului și, indirect, o parte a veniturilor Statului. În acelaș mod Căile ferate, poșta și telegraful, etc., dacă veniturile ce rezultă din încasarea taxelor plătite de cei ce se folosesc de serviciile acestor instituțiuni s'ar încasa direct de Ministrul de Finanțe, nici aceste instituțiuni n'ar mai produce nici un venit.

Prin urmare este logic și drept că ori ce instituțiune care are un venit să aibă, acel venit trecut în bugetul său, spre a se putea vedea dacă veniturile întrec

3) Em. Dan, op. cit., p. 14, care citează această decizie a C. I. 12 Oct. 923 Jurisp. Gen. 24/923. Contra, C. Buc IV, 28 Iunie 922. Dreptul 34/922 C. Buc. III, 20 April 923, Jurisp. Gen. 1/924.

cheltuelile. S'a emis de mult ideia descentralizării, pentru o mai bună organizare, constatându-se că prea marea centralizare produce un haos și face ca administrația să se îngreueze; sistemul descentralizării aduce până la un punct autonomia diverselor servicii.

La noi în țară este stabilit principiul că Justiția nu este gratuită și ori ce servicii cerute de la ea se plătește prin taxe indirecte, în sensul că cererile se fac pe hârtie timbrată. Întrebare: cine să stabilească aceste taxe?

Sunt sigur că nimeni nu va tăgădui, că singurii indicați a stabilit aceste taxe, nu poate fi de cât Ministerul Justiției, pentru că numai el cunoaște interesul atât al justițiabililor cât și al instituțiilor judecătorești. A atribui altui departament, chiar celui de Finanțe, acest rol, este o adevărată imixtiune și o adevărată încălcare de atribuțiuni, ceea ce nu este nici logic, nici practic și constituie un abuz patent. De aceea cred că direcția generală a timbrului din Ministerul de Finanțe, n'are ce căuta la acel Minister și ar trebui să depindă de Ministerul de Justiție, care este singurul indicat și în mod absolut competent, să stabilească, ce taxe urmează să se plătească de cel ce se folosește de serviciile justiției, atât în interesul părților, cât și al justiției însăși.

Cu modul acesta s'ar vedea, care este venitul ce l'ar aduce justiția în bugetul general al Statului și s'ar putea vedea ușor că și justiția produce și încă foarte mult, și că acest venit, nu este consumat de ea, ci servește pentru acoperirea altor cheltueli. Ar fi deci timpul ca Ministerul de Justiție, să se emancipeze de sub tutela Ministerului de Finanțe.

S'a lansat de mult ideia, ca fiecare Minister să trăească prin el însuși, sau cât mai mult din propriile sale venituri; dar cum o să trăiască justiția din veniturile ei, când toate taxele percepute prin ea se varsă în buget și se administrează de Ministerul de Finanțe?

Mi se va obiecta însă că timbrele nu se întrebunțează numai la instanțele judecătorești ci și la toate celelalte instituțiuni. În adevăr recunosc acest lucru. Orice minister primește petițiuni, însă timbre de valoare mare, se consumă numai de justiție.

Dar dacă primesc și alte instituțiuni și ministere petițiuni, în schimb însă acțiunile pe care le adresează toate aceste ministere justiției, sunt scutite de timbru. Prin urmare timbrele ce se consumă pe petițiunile către alte autorități, nu compensează de cât în mică măsură pe acelea de care sunt scutite în fața justiției, care judecă acțiunile lor în mod gratuit. Mai mult încă, justiția judecă în mod gratuit toate acțiunile penale, pentru menținerea ordinii în Stat, în interesul general, și deci e drept, ca și toate celelalte instituțiuni de Stat să facă acest mic serviciu, consumând câteva timbre în folosul justiției, pentru ca ea să aibă venituri și să se menție la înălțimea cerințelor timpului.

Dar justiția nu are actualmente nici un venit. Cu toate sumele încasate de fisc pe urma justiției, cu mare greutate ministerul Finanțelor acordă modeste fonduri se rezervă și ministerului de justiție.

Din veniturile rezultate din vânzarea timbrelor, care se ridică la suma de circa un miliard. Ministerul de Finanțe a rezervat pentru personalul judecătoresc, Magistrați, funcționari etc. pentru anul 1924 suma de 327 milioane, adică circa un sfert din venitul pe care îl aduce justiția, iar trei sferturi din venituri sunt întrebunțate pentru satisfacerea atâtor cheltueli.

Prin aceste rânduri voesc să stabilesc:

1. Că ministerul de Justiție este despoiat de veniturile sale naturale, în folosul Ministerului de Finanțe.

2. Că justiția, nu este pentru țară, o pacoste care îngreunează bugetul statului și deci o instituțiune care nu poate trăi prin sine însăși.

3. Că justiția a ajuns să fie o *mană cerească* pentru Stat, din punct de vedere fiscal, și că prin serviciile ei umflă bugetul Statului, dar nu pentru ea, ci pentru alte ministere și

4. Pentru a se putea vedea mai bine, care sunt veniturile Ministerului de Justiție, să se dispue ca Direcția Timbrului din Ministerul de Finanțe, să treacă la Ministerul de Justiție.

Dacă nu se aprobă această părere, ași propune pentru a se putea cunoaște, totuși, ce venit aduce justiția bugetului statului, să se tipărească pentru justiție timbre speciale. Adică, pentru toate actele ce vor intra la instanțele judecătorești, să se consume niște timbre deosebite față de celelalte autorități.

În acest mod am avaa atunci, pentru justiție timbre proprii, cu denumirea de timbre judecătorești, așa cum există azi pentru asistența socială, poșta, consulat, etc. S'ar putea stabili astfel în chip exact ce venit produce Ministerul de Justiție pentru bugetul Statului.

Atunci Ministerul Justiției, având un Budget cu venituri proprii, va putea mai ușor să vie în ajutorul magistraților, pentru mărirea salariilor și pentru a îndrepta situația detestabilă în care se găsesc astăzi. Nu va mai fi nevoit ca astăzi, pentru a putea să i se aprobe un credit cât de mic, să fie obligat, să apeleze la bunăvoința Ministerului de Finanțe, care va înălța ca în totdeauna din umeri și va zice: sunteți un Minister fără venituri, și deci nu pot acorda creditul cerut.

VICTOR ROMESCU

Jude Președinte
Târgul Cârcinov, Muscel

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de a 14 Aprilie 1924

Președinția d-lui V. ROMNICEANU, Primpreședinte

Șmil Leizerovici cu Lupu Leibovici

Decizia No. 618 *)

Chirii. — instanțe speciale create de legea din 1924. — completul prevăzut de art. 36 din lege. — Contractele prelungite sunt supuse competenței acestor instanțe, independent de cauza de reziliere.

Sunt supuse competenței instanțelor speciale create de noua lege a chirilor dela 27 Martie 1924, deci și complectului prevăzut de art. 36 din această lege, toate procesele în cari este vorba de un contract prelungit, independent de faptul dacă cauza de reziliere derivă din legea din 1924, sau din dreptul comun.

Curtea,

În complectul prevăzut de art. 20 din legea organică, Ascultând concluziunile puse de d-l avocat Drăcșeanu pentru recurent, și de intimat, prin d-l avocat M. Veiler, pentru trimiterea recursului la completul ordinar al secțiunii I, cum și concluziunile puse de d-l Procuror general I. N. Stambulescu în acelaș sens;

Având în vedere că este a se ști cari anume neînțelegeri ivite în raporturile juridice dintre proprietari și

*) Dată după divergență. La fel deciziile No. 612 — 619 din aceeaș zi.

chiriași, au a fi judecate după procedura organizată de legea din 27 Martie 1924, privitoare — cum o spune titlul ei, — la regimul excepțional al raporturilor dintre proprietari și chiriași;

Considerând că prin această lege tinzându-se spre o normalizare mai accentuată a raporturilor dintre proprietari și chiriași se limitează prelungirea acestor contracte, — cu anumite excepțiuni, — numai pentru încăperile destinate locuinței persoanelor fizice, iar în scopul de a se accelera rezolvarea neînțelegerilor izvorâte din aceste contracte menținute prin lege și tot odată a se face posibilă judecata proceselor de drept comun, — cari sufereau amânări continui din cauza precăderii date proceselor de închiriere, — s'a organizat instanțe de judecată specială cari să judece exclusiv aceste procese cu o procedură sumară și uniformă pentru întreg cuprinsul țării;

Considerând că, deși termenii în cari este redactată prima parte a art. 27, s'ar părea să rezulte că instanțele speciale create au a judeca numai acele procese în cari se pun în discuțiune chestiuni asupra posibilității de prelungire sau de evacuare în favoarea proprietarilor, privitye sub raportul îndeplinirii condițiilor cerute de lege pentru ca aceasta să poată avea loc, iar nu orice diferend izvorât dintr'un contract prelungit, care constituie însăși regimul excepțional al raporturilor dintre proprietari și chiriași, totuși în partea a doua a acestui articol, legiuitorul reglementând și modul de judecată a proceselor tinzând la plata chiriei și pe care, prin art. 15, o sancționează chiar cu pactul comisoriu când această clauză lipsește din contract, cum și plata despăgubirilor rezultând din contractele de închiriere, apare de aci că intenția legiuitorului, tocmai spre a-și realiza în-doitul scop arătat, a fost aceea de a atribui judecății completului special organizat toate neînțelegerile izvorite dintr'un contract prelungit și prin care se tinde fie la evacuare pentru neîndeplinirea condițiilor de prelungire legală, fie la plata unei sume de bani cu titlu de chirie sau de daune pentru orice neîndepliniri de obligațiuni, fie la rezoluțiunea sau desființarea contractului menținut de prin lege, dar sub rezerva implicită și necesară a îndeplinirii tuturor obligațiilor ce decurg din calitatea de chiriaș;

Că, dacă s'ar restrânge competența acestor instanțe speciale numai la judecata unora din cauzele ce sunt de natură a pune capăt regimului excepțional creat de lege, cea mai mare parte a proceselor intervenite între proprietari și chiriași, legați printr'un contract prelungit, s'ar sustrage judecății acelor instanțe, căci dat fiind, precedentele în această privință mai întotdeauna în cererile de evacuare, cuprind pe lângă motivul neîndeplinirii condițiilor de prelungire, sau decăderii încercate și câte un motiv complimentar bazat pe neîndeplinirea unei obligațiuni prevăzută formal sau implicit cuprinsă prin natura sa în contractul de închiriere și, astfel, indirect s'ar aduce în judecata instanțelor ordinare mai toate aceste procese, menținându-se astfel piedeca în judecata proceselor de drept comun, adică s'ar ajunge prin acest sistem la un rezultat opus celui în vedere căruia s'a legiferat, ceea ce nu poate corespunde cu o interpretare temeinică și rațională a unei dispozițiuni de lege;

Considerând că, împrejurarea că în Adunarea Deputaților s'a modificat textul art. 27 din proiectul guvernului, în care se prevedea judecata de completul special a acțiunilor izvorite din contractele de închiriere pe baza legilor de prelungire sau a dreptului comun, ștergându-se, la Cameră, aceste din urmă cuvinte, de aci nu se poate deduce, dat fiind scopul practic urmărit de

lege, decât că legiuitorul a voit să nu dea în competența instanței speciale și judecata proceselor izvorite din contracte în curs, căci prin aceasta s'ar desființa legea proprietarilor, și de aceea suprimând cuvintele arătate, legiuitorul a înțeles să lase o distincțiune dreaptă, simplă și fundamentală, corespunzând scopului urmărit și anume aceea a proceselor rezultând din contractele prelungite care urmează să se judece de instanța specială, întrucât prin ele se tinde la desființarea unui regim excepțional, și de altă parte, rezultând din contractele din curs, străine deci de legea excepțională de prelungire și de aceea tocmai lăsate a se judeca conform legii proprietarilor de instanțele ordinare;

Considerând că, în speță, procesul în discuțiune rezultând dintr'un contract de închiriere prelungit, urmează, conform celor expuse, a fi trimis completului special instituit pentru judecarea lui.

Pentru aceste motive, Curtea, decide că recursul este de competența completului special, creat prin art 36 al legii dela 27 Martie 1924.

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența dela 22 Octombrie 1922

Președinția d-lui C. NICULESCU, Consilier

Jan Verdier cu Dr. C. A. Vasilescu

Decizia civilă No. 450

Vânzare silită. — Partaj. — Recursul în contra hotărîrii prin care Tribunalul respinge contestația făcută la vânzare silită. — art. 533 pr. civilă.

Indiviziune. — Cumpărătorul unei părți indivize. — Dreptul lui de intervenție la partaj. — Neuzarea de acest drept. — Opozabilitatea hotărîrii. — Art. 785 și 786 cod. civ.

1. *In cazul de partaj, când un imobil care nu poate fi împărțit comod în natură, se dispune vânzarea lui prin licitație publică, art. 533 pr. civ., după care hotărîrea de respingere a contestației nu poate fi atacată decât pe calea recursului în contra ordonanței de adjudecare, nu-și are aplicațiunea, de oarece în vânzările benevole nu există drept de recurs în contra ordonanței de adjudecare.*

2. *După art. 785 c. civ., creditorii unuia din copartajanți pot pretinde să fie prezenți la partaj și interveni cu spesele lor. Ei nu pot însă să atace o împărțeaală săvârșită de ai dacă s'a făcut în lipsa lor și fără să țină seamă de opozițiunea lor. De aci rezultă că legiuitorul a refuzat creditorilor dreptul să atace în numele lor partajul desăvârșit, dacă n'au făcut opozițiune sau intervențiune, partajul fiind irevocabil în privința lor.*

Curtea,

După citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier I. Ionescu-Dolj, d-l avocat Bereuș a ridicat incidentul de inadmisibilitate a recursului; d-l avocat Dobrescu a combătut incidentul.

Deliberând,

Asupra incidentului de inadmisibilitate a recursului, ridicat de intimați, cari susțin că din moment ce Tribunalul, ca primă instanță, a respins contestația făcută de Jean Verdier la vânzarea prin licitație publică a imobilului în litigiu, contestatorul nu putea uza de calea apelului, și, potrivit art. 533 pr. civilă, hotărîrea de

respingere a contestațiunii nu putea fi atacată decât pe calea recursului odată cu ordonanța de adjudecare;

Considerând, în adevăr, că după art. 533 pr. civilă, când, în materie de vânzare silită, se face contestație și tribunalul o respinge, hotărîrea dată în această materie nu este supusă decât recursului odată cu ordonanța de adjudecare;

Considerând, însă, că în speță, este vorba nu de o vânzare silită ci de o vânzare benevolă, cerută de Dr. C. Vasilescu, intimatul coproprietar al imobilului care, în urma admiterii de către Tribunalul Ilfov, secția II, a cererii de eșire din indiviziune, imobilul neputând fi partajat comod în natură, s'a cerut și dispus vânzarea lui prin licitație publică;

Considerând, deci, că întrucât în speță este vorba de o vânzare benevolă, unde nu există drept de recurs în contra ordonanței de adjudecare, în asemenea caz art. 533 pr. civilă, după care hotărîrea prin care Tribunalul respinge contestațiunea nu poate fi atacată decât pe calea recursului în contra ordonanței de adjudecare, nu și poate avea aplicațiunea în speță;

Că, dar, în contra hotărîrii Tribunalului de respingere a contestațiunii făcându-se atât apel cât și recurs, nu s'a violat nici un text de lege și, așa fiind, incidentul ridicat de intimați urmează a fi respins ca neintemeiat.

Pentru aceste motive, respinge incidentul.

După care, dându-se cuvântul în fond și ascultând pe d-nii avocați M. I. Vasilescu și D. Dobrescu, în susținerea recursului, și pe d-nii avocați I. Vasilescu-Valjean, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivelor de recurs:

I. «Exces de putere și greșită interpretare a art. 1200 alin. 3 c. c. combinat cu art. 1201 cod. civ.

«Făcusem contestație pentru anularea vânzării pentru eșire din indiviziune a imobilului din București, Bulevardul Colonel M. Ghica și Radu Boiangiu No. 1, în care era înglobat și imobilul meu, pe motiv că sentința Tribunalului Ilfov secția II civilo-corecțională, care dispusese vânzarea pentru eșire din indiviziune, nu-mi este opozabilă, întrucât fusese dată cu citarea lui C. R. Ghinescu, fost proprietar indiviz, care însă încă din 1916 vânduse toată partea sa lui Gheorghe Ioan, iar acesta, la rândul său, vânduse lui Barbu Petre, și Barbu Petre în 1920 îmi vânduse mie o parte din terenul cumpărat de el și pentru care ne judecăm astăzi. Arătam că dacă lăsam celelalte acte anterioare, totuși numirea expertului pentru a se pronunța asupra partajului, jurământul lui, confirmarea sau omologarea expertizei, etc., erau toate făcute cu citarea lui Ghinescu, după ce acesta nu mai avea nici un drept și fără citarea nici a lui Gheorghe Ioan, nici a mea.

«Mă plângeam asemenea că nu fusesem citat la această vânzare pentru eșire din indiviziune, când eu eram coproprietar recunoscut și ceream anularea procedurii vânzării. Sentința Tribunalului confirmată în acest motiv de Curtea de apel, îmi respinge contestațiunea pe motiv că n'aș fi având drept real existent. Tribunalul și Curtea hotărîse prin urmare că cumpărarea unui drept indiviz într'un imobil nu face să nască un drept real și că citarea mea la vânzarea imobilului meu pentru eșirea din indiviziune nu prezintă nici un interes pentru mine proprietar indiviz. În al doilea rând Curtea mai afirmă că trebuia să-mi respingă contestația, pentru că până la partaj nimeni n'are drept precis și determinat, și că sentința de partaj este din 1901. Este bine înțeles că și Tribunalul și Curtea, hotărînd astfel, comit o extrem de gravă eroare de drept. Dar Curtea nu ține cont și omite a se pronunța asupra celorlalte operațiuni ale eșirei din indiviziune făcute după pronunțarea sentinței de partaj din 1901, fără citarea noastră, a devălmașilor».

II. «Exces de putere.

«Arătam Curței că Ghinescu vânduse din 1916 și că deci

nu se putea continua procedura eșirei din indiviziune decât de cumpărătorii acestei vânzări, adică de mine.

«Curtea de apel, fără nicio motivare, spune că trebuia să fac eu intervențiune în procesul de eșire din indiviziune.

«Curtea comite o gravă eroare de drept când judecă astfel, pentru că eu trebuia să fiu chemat în instanță, întrucât aveam act de vânzare transcris».

Având în vedere decizia supusă recursului și actele din dosarul cauzei din care se constată că, în 1899, Ghiță Boiangiu, cerând partajul averii rămasă pe urma defunctei Ileana C. Văduva, avere compusă dintr'un imobil situat în București, șoseaua Filantropia 66, azi Bulevardul Mihail Ghica, în întindere ca de 4 000 mp, și din care Boiangiu avea drept la 11 părți din 24, restul cuvenindu-se Marghioalei R. Ghinescu, Tribunalul Ilfov secția II a admis cererea prin sentința cu No. 831/901, și a ordonat eșirea din indiviziune asupra imobilului; că, apoi, în 1914, Boiangiu a cerut numirea unui expert spre a se stabili dacă terenul se poate împărți comod în natură, ceea ce i s'a admis; în acest timp, Ghinescu a vândut cea mai mare parte din teren în loturi la mai multe persoane, iar la 1916 vinde lui Gheorghe Ion și porțiunea ce-i mi rămăsese, care porțiune vândută apoi, în 1919 și 1920, soților Rozalia și Alexandru Schindele un lot, și lui Jean Verdier alt lot; la rândul său, în 1920, a vândut și Ghiță Boiangiu dreptul său de 11 din 24 părți din imobil D-rului C. A. Vasilescu; că, expertul depunând în 1920 raportul său, prin care opinează că imobilul nu poate fi partajat comod în natură, Tribunalul Ilfov, secția II, pe baza acestui raport și în urma cererii făcută de Dr. C. Vasilescu, a dispus, prin jurnalul cu No. 19222/920, ca dosarul să fie trimis Tribunalului de notariat pentru a procede la vânzarea prin licitație publică a imobilului;

Că, în contra acestei vânzări făcând contestație, între alții și soții Schindele și Jean Verdier, aceștia au cerut anularea procedurii vânzării, cum și anularea vânzării ordonate, pe motiv că hotărîrile de eșire din indiviziune prin care se hotărîse această vânzare, nu fuseseră pronunțate contradictoriu cu dânsii, nefiind citați în procesul de partaj; că, Tribunalul Ilfov, secția de notariat, a respins ca nefondate ambele aceste contestații, prin sentința cu No. 138/921, confirmată în apel prin decizia cu No. 37/923 a Curții de apel din București, secț. III, atacată la rândul-i prin recursul de față dn către Jean Verdier;

Având în vedere că, pentru a respinge contestația, instanța de fond motivează, între altele, că contestatorii cumpăraseră o parte indiviză dela un singur coproprietar și că nu pot cere anularea vânzării, deoarece n'au făcut cerere de intervenție în procesul de eșire din indiviziune;

Considerând că, în materie de eșire din indiviziune, un comositor nu poate înstrăina în mod valabil o parte determinată din averea stăpânită indiviz, decât dacă acea parte îi este atribuită definitiv în lotul său prin împărțeală ulterioară, deoarece, potrivit art. 786 cod. civ., fiecare coerede este prezumat că a moștenit singur și imediat toate bunurile cari compun partea sa, și că n'a fost niciodată proprietar pe celelalte bunuri ale succesiunii;

Considerând că, după art. 785 c. civ., creditorii unuia din copartajanți, ca nu cumva împărțeala să se facă în fraudă drepturilor lor, pot pretinde să fie prezenți la partaj și interveni cu spesele lor; că, nu pot însă să atace o împărțeală săvârșită, afară numai dacă s'a făcut în lipsa lor și fără să se țină seama de opozițiunea lor;

Că, de aci rezultă că legiuitorul, pentru a asigura stabilitatea partajului și a evita anularea lui, care poate

compromise numeroase interese, a substituit mijlocul preventiv mijlocului represiv; că a conferit creditorilor dreptul de a face opozițiune și de a interveni la împărțea ca să se împiedice fraudă, dar le-a refuzat dreptul să atace în numele lor partajul desăvârșit, dacă n'au făcut opozițiune sau intervențiune, chiar când ar oferi să dovedească că împărțea s'a efectuat în fraudă drepturilor lor și cu coluziune între toți copartajanzii, partajul fiind irevocabil în privința lor;

Considerând că, deși legea vorbește numai de creditorii moștenitorilor, totuși nu există nici o îndoială că această dispozițiune se aplică și terților achizitori de drepturi reale, cari sunt interesați ca partajul să nu fie făcut în fraudă lor, precum este dobânditorul unui drept de proprietate sau de uzufruct asupra unei porțiuni indivize din moștenire, dat fiind că dreptul lor de a interveni se justifică pe același temei ca și dreptul creditorilor;

Considerând că, astfel fiind, deși în principiu hotărârile judecătorești, ca și convențiunile, nu-și produc efectele lor decât între părțile litigante, totuși, o hotărâre definitivă de partaj este opozabilă creditorilor și tuturor succesorilor particulari ai unui moștenitor cari nu au fost chemați în proces, dacă ei n'au făcut opozițiune sau intervențiune, conform art. 785 cod. civ.;

Considerând, în speță, că întrucât recurentul nu a intervenit la împărțea, instanța de fond n'a violat legea și nici n'a comis vreun exces de putere, respingând contestația;

Că, dar, motivele de casare sunt nefondate și recursul urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI, SECȚIA III

Audiența dela 29 Decembrie 1923

Președinția d-lui D. G. MAXIM, Președinte

Adrian Grosu cu Helene Zaharia

Decizia civilă No. 415

Competință. Acțiune în evacuare introdusă la Trib. Nearătarea quantumului chiriei. Admiterea acțiunii în lipsa pârâtului. Apel la Curte. Stabilirea chiriei sub cifra de 6000 lei anual. Inadmisibilitatea apelului. Art. 30 legea jud. Ocol modific. în 1921.

Acțiunea în evacuarea chiriei pentru abuz de folosință, când contractul este până la 6000 lei anual, este de competența judecătorului de ocol.

Dacă însă o asemenea acțiune a fost introdusă la Tribunal, fără să se arate quantumul chiriei, și Trib. a admis-o în lipsa chiriei, apelul făcut la Curte, unde prin interogator s'a stabilit pentru prima oară quantumul chiriei, este inadmisibil, conform art. 30 legea judecătorilor de ocoale, modificat la 4 August 1921.

S'a ascultat D-l avocat Cerban din partea intimă Helene Zaharia în desvoltarea incidentului de incompetință și D-nii avocați Visner și Bruno din partea apelantului A. Grosu. în combateri.

Curtea, Deliberând

Asupra incidentului de inadmisibilitate a apelului făcut de Adrian Grosu în contra sentinței civile cu No. 423-923, a Trib. Ilfov, Secția II-a civilo-corecțională, incident ridicat de către intimata Helene Zaharia în ședința dela 10 Noembrie 1923;

Având în vedere că din examinarea lucrărilor dela dosar și din susținerile părților, se constată în fapt următoarele:

Helene Zaharia intentează acțiune de evacuare după legea proprietarilor contra lui Adrian Grosu, pentru motivele: 1) că

i se deține de către pârâtul Adrian Grosu — apelantul de azi — un apartament în Bulevardul Maria No. 88 fără nici un titlu; și 2) în caz că ar dovedi că este chirias, să se admită acțiunea pentru abuz de folosință prin degradarea imobilului. Că înaintea Tribunalului, apelantul pârât făcând dovadă că este chirias al intimătei în baza unui contract încheiat cu d-l avocat Cezar Simionescu, lucrând în calitate de conservator al imobilului intimătei reclamantă, numit pe baza unei urmăriri de venituri. *Tribunalul judecând în primă și ultimă instanță* prin sentința apelată a admis în lipsa pârâtului, acțiunea intentată conform legii proprietarilor și a ordonat evacuarea pârâtului, — apelantul de azi. Având în vedere că la interogatoriul ce s'a luat în ziua de 10 Noembrie 1923, *apelantul a recunoscut înaintea Curții că este chiriasul apartamentului în discuțiune și plătește o chirie de 2500 lei anual.* Având în vedere că potrivit dispozițiilor art. 30 din legea dela 4 August 1921, privitoare la modificarea unor articole din legea judecătorilor de ocoale, *aceste judecătorești judecă cu drept de apel cererile pentru anularea sau rezilierea contractelor de locațiune, precum și cele de evacuare, când valoarea locativă anuală împreună cu sporul legal este dela 2000 până la 6000 lei inclusiv, pe când în speță chiria anuală este de 2500 lei, după cum s'a arătat mai sus.*

Că, astfel fiind, Curtea cată a admite incidentul și, în consecință, a se respinge apelul ca inadmisibil.

Pentru aceste motive, Curtea admite incidentul.

(ss) I. Coandă, I. Dimancea, Gr. Conduratu.

Grefier (ss) Loga.

OPINIUNE

Având în vedere că fiind stabilite faptele așa cum s'au expus în decizia majorității, chestiunea la care diferim este de a se vedea dacă apelul lui Adrian Grosu este în principiu admisibil.

Având în vedere că acțiunea este introdusă la Tribunal ca primă instanță și nu arată valoarea obiectului, pentru ca să se stabilească competența.

Având în vedere că de câte ori obiectul este nedeterminat singur, Tribunalul urmează a judeca. Având în vedere că, în speță, reclamantul a luat această cale, adică a înțeles ca începând cu Tribunalul, să urmeze calea apelului la Curte, fiindcă nu poate ridica beneficiul instanței a doua; Că, din neînțelegerea, omisiunea sau greșeala de a nu determina obiectul, nu poate să-și creieze un avantaj și să refuze celeilalte părți dreptul de a face apel; Având în vedere că înaintea Tribunalului, Adrian Grosu n'a ridicat necompetința și n'a cerut desezizarea Tribunalului și deci s'ar putea trage concluzia că a primit judecarea în primă și ultimă instanță. Considerând că această susținere din partea lui Grosu era condiționată de determinarea obiectului acțiunii, care n'a fost făcută la Tribunal, iar sentința a fost pronunțată pentru abuz de folosință, fără ca pârâtul să fi fost de față. Având în vedere că înaintea Curții intimata pentru a stabili un contract de locațiune, a luat apelantului un interogator, la care acesta a răspuns, că plătește chiria, de 2500 lei anual; Că, față de acest răspuns, s'a ridicat inadmisibilitatea apelului; Considerând că prin această declarațiune, s'a stabilit obiectul cererii și dacă se face o culpă pârâtului că n'a ridicat incompetința la Tribunal, apoi este mai mare culpa reclamantei, că n'a catat să determine obiectul acolo, la termenele când pârâtul era prezent, fiindcă singur interogatorul stabilea contractul; Considerând că în soluția majorității Adrian Grosu care n'a fost judecat de Tribunal, fiindcă acțiunea era neregulată și la fond a lipsit, nu este judecat nici de Curte, fiindcă nu-i primește apelul, așa încât n'are nici o instanță de fond, ceea ce credem că este inadmisibil.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Botez, suntem de părere a se respinge incidentul și a se da cuvântul în fond.

(ss) D. G. Maxim, I. Botez.

NOTA. — Chestiunea soluționată prin decizia de

mai sus, e aceea de a se ști, dacă acțiunea în evacuare rezultând din călcarea dispozițiilor unui contract de închiriere, a cărui valoare locativă anuală e de 2500 lei, este susceptibilă de apel înaintea Curții de Apel, atunci când fusese intentată direct la Tribunal, fără să se arate quantumul chiriei.

Curtea în majoritate, constatând în fapt că valoarea contractului discutat e de 2500 lei, și stabilind în drept că litigiile relative la contractele de închiriere de această valoare, conform dispozițiilor art. 30 din legea dela 4 August 1921, atrag competența Judecătoriei de Ocol în primă instanță, decide că n'are căderea să judece această acțiune și în consecință respinge apelul ca inadmisibil.

Credem că, deciziunea majorității, pronunțată după divergență, e în perfectă armonie cu principiile elementare admise în această materie, că opiniunea separată intră în conflict cu aceste principii și că, prin urmare, în nici un caz o cerere care după lege e de competența Judecătoriei de Ocol în primă instanță și cu drept de apel la Tribunal, fie că valoarea contractului de închiriere e arătată sau nu, fie că s'a intentat regulat și respectându-se ierarhia judecătorească sau s'a intentat direct la Tribunal, suprimându-se primul grad de jurisdicțiune, nu poate să formeze obiectul unui apel înaintea Curții de Apel.

Această instanță de fond nu judecă decât apelurile contra sentințelor pronunțate de Tribunalele de județ asupra afacerilor cari atrag competența lor în primul grad de jurisdicțiune sau, însă în această privință au fost discuțiuni, acțiunile cari, fiind de competența Tribunalului ca primă instanță și numai în a 2-a instanță de competența Curții, au fost aduse direct înaintea acesteia.

Considerațiunile prin cari se caută a se justifica opinia minorității sunt cele ce expunem mai jos.

Motivul principal e privitor la natura juridică a acțiunii; acțiunea fiind introdusă la Tribunal ca primă instanță și nearătând valoarea obiectului, e o acțiune cu obiect nedeterminat și prin urmare de competența Tribunalului ca prim grad de jurisdicție, cu drept de apel la Curte.

Intr'adevăr al doilea și al treilea considerent al opiniunii spun: „Având în vedere că acțiunea este introdusă la Tribunal ca primă instanță și nu arată valoarea obiectului pentru ca să se stabilească competența“;

„Având în vedere că de câte ori obiectul este nedeterminat, singur Tribunalul urmează a judeca“, etc.

Logica juridică a acestor considerente cari constituiesc principalul temeiu pe cari se sprijină soluțiunea consacrată de opinie este deci următoarea: Acțiunea nu arată valoarea obiectului; acțiunea e deci nedeterminată. Acțiunile nedeterminate atrag competența Tribunalului în primă instanță, deci competența Curții de Apel ca instanță de apel, așa fiind apelul e admisibil.

Părerea noastră e că raționamentul distinșilor magistrați din minoritate pentru a conchide la admisibilitatea apelului e logic, că însă premisa dela care pornesc e falsă.

E adevărat că acțiunile nedeterminate, adică acelea cari n'au obiect determinat, sunt de competența Tribunalului de județ în prima instanță și că pot face obiectul unui apel la Curte care judecă în a 2-a instanță.

Lucrul acesta se explică ușor: fiind vorba de acțiuni a căror obiect nu are o valoare determinată, nu se poate ști precis care instanță — Judecătoria de

Ocol sau Tribunalul — are anume căderea să le judece, dat fiind că competența se fixează dupe quantumul valorii obiectului apreciat în bani; dar, cum Judecătorile de Ocol sunt instanțe excepționale, adică judecă numai acele litigii cari sunt date în competența lor prin texte formale de lege, pe când Tribunalele de județ au, conform art. 54 din procedura civilă, plenitudinea de jurisdicțiune, s'a conchis cu drept cuvânt că acțiunile nedeterminate sunt de competența Tribunalului.

Pe de altă parte, cum toate afacerile cari prin lege se dau în competența Tribunalului ca primă instanță, în virtutea principiului celor două grade de jurisdicțiune sunt susceptibile de apel înaintea Curții de Apel, urmează că acțiunile nedeterminate să se pornească dela Tribunal pentru a fi soluționate de Curtea de Apel ca ultimă instanță de fond.

Ceeace însă e inexact în argumentarea minorității, e că acțiunile cari nu arată valoarea obiectului lor, sunt acțiuni nedeterminate. Acțiunile nedeterminate au un înțeles cu totul altul în accepțiunea tehnică a acestei expresii.

Ce însemnează acțiune cu obiect nedeterminat sau acțiune nedeterminată?

Garsonnet în „Traté théorique et pratique de Procédure“, ediția II-a, T. V, pag. 737 și următoarele, indică în mod enunțiativ o listă a acțiunilor nedeterminate în care sunt cuprinse, între altele, acțiunile în tăgadă de paternitate, chestiunile de stat civil, chestiunile relative la existența, interpretarea sau executarea unui contract de rentă viageră, cererile de declarațiune în stare de faliment sau pentru executarea unei hotărâri streine.

În tomul II din aceeași lucrare la pagina 35 ne dă și definiția cererilor nedeterminate spunând: „Les tribunaux de première instance connaissent seuls de certaines demandes civiles indéterminées: on appelle ainsi celles dont il est matériellement impossible de fixer la quotité en chiffres, ou dont la loi n'a pas fourni le moyen de faire légalement l'évaluation“.

Jar d. consilier Corneliu Botez în prețioasa d-sale operă „Noul Codice și ședință al judecătorului de Ocol, adnotat și comentat“, la pagina 224, când se ocupă de competența judelei de Ocol în privința cererilor nedeterminate, dă acestora o definiție analogă și niște exemple cari ilustrează aceeași idee:

„Sunt cereri prin cari nu se determină sau nu se poate determina dela început cătimea pretențiilor încuviințate, cum sunt cererile cari au de obiect o prestațiune periodică lunară sau anuală, ca o pensie alimentară în timpul divorțului, a cărei durată nu se poate prevedea cu certitudine de mai înainte“.

Se desprinde clar deci, din toate acestea, că acțiuni nedeterminate sunt acelea, a căror obiect, prin natura sa, nu se pot aprecia în bani sau cel puțin nu se pot evalua mai dinainte la o sumă determinată.

Dar acțiunile cari nu arată valoarea obiectului lor nu se pot califica acțiuni nedeterminate!

Ele nu sunt acțiuni a căror obiect să nu se poată aprecia în bani sau dacă s'ar putea aprecia, să nu se poată mai dinainte fixă quantumul lor definitiv.

Din contra, au un obiect apreciabil în bani și de o valoare stabilită, numai că această valoare nu e arătată nici cu ocaziunea legării instanței, nici în cursul desbaterilor.

Ori în speță de ce era vorba și cum s'au desfășurat faptele? Reclamanta, în calitate de proprietară a unui imobil închiriat, intentează o acțiune în evacuare

conform legii proprietarilor, contra pârâtului, chiriea, pentru degradarea imobilului închiriat.

Acțiunea e intentată la Tribunal și nu se indică valoarea locativă.

Insemnează aceasta oare că acțiunea n'are obiect determinat? Ceeace interesează pentru fixarea competenței în cazul de față, e valoarea locativă anuală a contractului, prin care se apreciază valoarea acțiunii și dacă această valoare nu e arătată prin petițiunea introductivă de instanță, ea este însă perfect determinabilă, în sensul că e apreciabilă în bani și putea fi precizată în quantumul ei. Imprejurarea că acest quantum nu e constatat în cererea cu care s'a sesizat instanța, nu atribuie acestei cereri un caracter de nedeterminare.

Valoarea contractului prin care se apreciază valoarea obiectului pentru fixarea competenței e perfect determinată.

Chiria se plătește în bani și suma era precizată prin contract. Atât e de adevărat că acțiunea care nu arată valoarea obiectului nu e o acțiune nedeterminată, e că partea interesată poate oricând să determine valoarea acestui obiect, dacă e reclamant, declarând această valoare, dacă e pârât, provocând o atare declarațiune și instanța ea însăși, care e obligată în totdeauna să-și verifice competența, trebuie să ceară părților o precizare.

În speța lucrul acesta se putea face fără dificultăți.

Dar dacă nu s'a făcut, poate această împrejurare să schimbe natura juridică a acțiunii?

Rezumând discuția și conchizând, putem spune deci:

Acțiunea ce nu arată valoarea obiectului nu e o acțiune nedeterminată ce prin forța lucrurilor să trebuiască a fi judecată de Tribunal în primă instanță.

O acțiune care nu arată valoarea obiectului e o acțiune determinată și trebuie să se judece de către instanța ce se va găsi că e competentă, prin indicarea valorii obiectului.

Instanța competentă poate fi Judecătoria de Ocol în primă și ultimă instanță sau numai în primă instanță cu drept de apel la Tribunal; sau, poate să fie Tribunalul cu apel la Curte.

Dar dacă indicarea valorii obiectului nu are loc nici prin diligența părților și nici prin aceea a instanței?

Atunci instanța care a judecat fără să-și verifice competența, sau eră competente să judece în primă și ultimă instanță, sau eră competentă să judece numai în primă sau numai în ultima instanță, sau eră absolut incompetentă.

În primul caz hotărârea sa e valabilă și definitivă.

În al 2-lea caz hotărârea e valabilă dar se poate reformă pe calea apelului.

În al treilea caz soluțiunea depinde de atitudinea părților.

Intr'adevăr, care e natura incompetenței Tribunalului care judecă în primă și ultimă instanță o afacere ce după lege urmează a fi de competența Judecătoriei de Ocol ca prim grad de jurisdicțiune?

Incompetența ratiōne personae evident nu poate fi; e o incompetență ratiōne materiae, căci fixarea competenței de a judecă în primă și ultimă instanță sau numai în primă sau ultimă instanță depinde de natura litigiului sau de valoarea lui, și e o chestiune care privește ierarhia jurisdicțiunilor.

Dar pe de altă parte, ce fel de incompetență ratiōne materiae e aceasta care, după cum s'a judecat în mai multe rânduri în Franța, se poate acoperi atunci

când pârâtul pune concluziuni în fond (Cas. fr. 23 Avr. 1873, D. P. 73. 1. 242; Cas. fr. 23 avr. 1885, D. P. 85. 1. 375) și care nu poate fi opusă pentru prima oară înaintea Curții de Casație (Cas. fr. 11 Mai 1868, D. P. 68. 1. 456; Curtea din Paris, 3 août 1872, D. P. 73. 2. 119) sau invocată din oficiu (Req. 13 Juill. 1875, D. P. 76. 1. 118).

Ce fel de incompetență ratiōne materiae e aceasta, când se poate călca principiul ierarhiei instanțelor judecătorești, renunțându-se chiar tacit la primul grad de jurisdicțiune (Cas. fr. 18 Juin 1848, D. P. 48. 5. 95; Cas. fr. 12 août 1874, D. P. 76. 1. 501; Cas. fr. 13 juill 1875, D. P. 76. 1. 118).

E, trebuie să recunoaștem, dacă judecăm dupe principiile admise în materie de competență, o contradicțiune bizară, a se spune că o incompetență ratiōne materiae, ale cărei caractere privesc ordinea publică, poate fi acoperită prin voința expresă sau tacită a părților, și nu poate fi invocată decât în limine litis?

Cu toate acestea credem că contradicțiunea nu e decât aparentă. În realitate trebuie să deosebim două categorii de incompetente ratiōne materiae: una, cea clasică, ale cărei caractere se rezumă toate în ideea de ordine publică; alta, ce nu știu să fie citată prin operele juridice curente, dar care nu mai puțin există și care prin consecințele pe cari le produce, din anumite puncte de vedere prezintă analogie cu incompetența ratiōne personae. Astfel, chiar în speța soluționată prin decizia Curții e vorba de o acțiune în evacuare decurgând dintr'un contract de închiriere de 2500 lei. Asupra acestei acțiuni Judecătoria de Ocol e perfect competentă; Tribunalul e incompetent însă numai ca primă instanță, el putând judeca în apel; Curtea de Apel e absolut incompetentă.

Prin urmare, Tribunalul asupra unei acțiuni de 2500 lei e incompetent dar incompetența aceasta nu e o incompetență ratiōne materiae absolută, de ordine publică, ci e o incompetență ratiōne materiae relativă, oricât s'ar părea de paradoxală această împerechere a noțiunilor!

E o incompetență ratiōne materiae relativă fiindcă Tribunalul e incompetent numai relativ, ca primă instanță, putând judeca însă ca instanță de Apel.

Or, această incompetență ratiōne materiae relativă prezintă multe din caracterele incompetenței ratiōne personae, de care diferă numai prin sursa sa: Una privește persoana pârâtului, cealaltă natura și valoarea obiectului acțiunii. Dar, și una și cealaltă nu sunt de ordine publică, ci de interes privat; și la una și la cealaltă se poate renunța în mod expres sau tacit; nici una nici cealaltă nu se pot invoca pentru prima oară înaintea Curții de Casație; în sfârșit, ambele nu pot constitui un motiv care să oblige instanța de a-și declina competența din oficiu.

Revenind, după aceste explicațiuni necesare la chestiunea sesizării unei instanțe direct cu o acțiune ce cade în competența sa numai în al 2-lea grad de jurisdicțiune, putem afirmă că soluțiunea depinde de atitudinea părților: sau s'a ridicat incidentul de incompetență în limine litis și atunci instanța sesizată de plano cu un litigiu pe care nu-l poate judeca decât în a 2-a instanță, trebuie să-și decline competența, sau acest incident nu s'a ridicat, sau s'a ridicat prea târziu, și atunci, cum e vorba de o incompetență ratiōne materiae relativă care se poate acoperi prin convențiunea expresă sau tacită a părților, și cum e admis că se poate renunța la primul grad de jurisdicțiune, hotărârea pronunțată e valabilă și definitivă.

În sfârșit în al 4-lea caz hotărârea e inexistentă,

ca pronunțată de o instanță ce n'avea de loc cădere.

Speța noastră intră în cadrul celui de al 3-lea caz, deoarece e în discuție un contract de închiriere de 2500 lei anual.

Acțiunea în evacuare pornită pe baza acestui contact e prin urmare de competența Judecătorei de Ocol în primă instanță și de competența Tribunalului în a 2-a instanță; cum nu mai există un al treilea grad de jurisdicțiune în fond, e evident că apelul la Curte e inadmisibil.

Nimic nu interesează: nici dacă valoarea obiectului cererii e indicată sau nu, această inadvertență a reclamantului neputând schimba regulile competenței ratione materiae cari sunt de ordine publică; nici dacă reclamantul, luând calea directă a Tribunalului, a înțeles sau nu, ca începând cu această instanță să urmeze calea apelului la Curte, cum spune unul din considerentele opiniei separate, pentru motivul că incompetența ratione materiae absolută a Curții de Apel nu poate fi acoperită prin voința părților litigante; nici dacă se poate sau nu, în principiu, renunța la primul grad de jurisdicțiune și dacă în speță această renunțare a avut loc sau nu, de oarece dacă se poate renunța și această renunțare a avut loc. Tribunalul a fost competent să judece în primă și ultimă instanță; dacă nu se poate renunța la primul grad de jurisdicțiune, sau această renunțare nu rezultă din împrejurările speței, Tribunalul a fost incompetent, sentința sa e inexistentă, dar Curtea de Apel nu e mai puțin incompetentă.

Curtea de Apel nu poate judeca un litigiu în care se discută un contract de închiriere de 2500 lei oricare s'ar spune și chiar dacă acțiunea eră neregulată sau pârâțul a lipsit la judecarea fondului înaintea Tribunalului.

În asemenea împrejurări numai recursul în Casație mai este admisibil.

GHEORGHE CERBAN
Avocat

TRIBUNALUL ROMANAȚI, SECȚIUNEA I

Audiența dela 10 Noembrie 1922

Președinția d-lui M. CĂPITĂNESCU, Prim-Președinte

Elena M. Păunescu cu C. T. Mihail

Sentință civilă No. 300

Cambie. — Remiterea titlului. — Dacă dispozițiunile art. 1138 c. civ. sunt aplicabile? — Acțiune intentată de un emitent contra altui coemitent. — Dacă are caracterul unei acțiuni cambiale. — Art. 318, 346 c. com. și 1138 c. civ.

1. Conform art. 318 cod. com., posesorul cambiei, ca să dobândească plata, trebuie să dea adeverință pe însuș cambia și să înmâneze debitorului cambia achitată. Dispozițiunile art. 1138 c. civ., că remiterea voluntară a titlului original constituie o probă a liberațiunii, nu se poate aplica, căci există o dispozițiune expresă în această materie, în codul comercial, care derogă, după cum rezultă și din lucrările pregătitoare ale codului comercial italian, art. 295, corespunzător art. 318 cod. com. român.

2. Acțiunea ce se intentă de un emitent al unei cambii contra altui coemitent nefiind cambială, ci comercială, prin urmare dispozițiunile art. 349 cod. com. nu sunt aplicabile, și nici o subrogare în drepturile posesorului cambiei nu poate avea loc, nefiind vorba de o creanță garantată cu un gaj, privilegiu sau ipotecă.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut în termen de Elena M. Păunescu din

Caracal contra cărței de judecată comercială No. 585/921, a judecătorei ocolului rural Caracal, prin care s'a admis acțiunea reclamantului C. T. Mihail, din Caracal, și s'a obligat numita pârâtă apelantă să-i plătească suma de 1.500 lei, cu procent comercial dela intentarea acțiunii, 15 Februarie 1921, până la achitare, plus 100 lei cheltueli de judecată, oșebit timbre și cheltueli de executare;

Având în vedere că, în sprijinul acțiunii sale, reclamantul a prezentat la prima instanță polița cu data de 30 Decembrie 1915, în valoare de 3.000 lei, în ordinul lui Marin C. Păunescu, cu scadența la 30 Mai 1916, semnată de dânsul ca emitent, împreună cu apelanta pârâtă Elena M. Păunescu, pe atunci soția sa;

Că, prin acțiunea ce a intentat pârâtei apelantă, reclamantul a cerut plata sumei de 1.500 lei, adică jumătate din suma de 3.000 lei prevăzută în poliță și a susținut în instanță că deoarece polița se află în mâna sa, e prezumție că a achitat-o integral beneficiarului;

Că, observându-se de noi această poliță, se vede că nu conține pe ea nici o mențiune de plată a sumei de 3.000 lei către beneficiarul Marin Păunescu;

Având în vedere că apelanta pârâtă, deși a recunoscut polița ce i se opune, a susținut, atât la prima instanță cât și în apel, că reclamantul nu a plătit-o posesorului dela care a sustras-o;

Având în vedere că, după dispozițiunile art. 318 cod. com., posesorul cambiei, ca să dobândească plata, trebuie să dea adeverință pe însuș cambia și să înmâneze debitorului cambia achitată.

Că, în speță nu se pot aplica dispozițiunile art. 1138 cod. civ., după care remiterea voluntară a titlului original dă proba liberațiunii, de oarece, după cum se exprimă art. 1 din codul comercial, numai în cazul când acest codice nu are o dispozițiune expresă, se aplică codul civil. În sensul că simpla remitere a titlului, fără adeverință de achitare, nu constituie o liberare a debitorului, sunt și lucrările pregătitoare ale codului comercial italian, privitoare la art. 295, corespunzător art. 318 cod. com. român;

Că acțiunea ce se intentă de un emitent al unei cambii contra unui coemitent nefiind cambială, ci comercială, dispozițiunile art. 349 cod. com. nu se pot aplica în speță, după cum a susținut reclamantul intimat prin concluziunile scrise, depuse la dosar și nici de o subrogare în drepturile posesorului cambiei nu poate fi vorba de oarece creanța nu e garantată cu un gaj, privilegiu sau ipotecă;

Că, întrucât cambia prezentată în instanță de intimatul reclamant nu conține pe corpul ei adeverință de achitare din partea creditorului și nici măcar o adeverință separată nu se prezintă alături de cambie, plata rămâne nedovedită și reclamantul intimat nu poate cere restituirea a jumătate din suma datorită dela celălalt semnatar al poliței;

Că, astfel fiind, apelul de față se privește întemeiat și urmează a se admite, respingându-se acțiunea dela prima instanță, cu 200 lei cheltueli de judecată, cât s'a apreciat de Tribunal.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător I. T. Georgescu, Trib. admite apelul făcut de Elena M. Păunescu, etc.

(ss) M. Căpitănescu, I. T. Georgescu.

Grefier (ss) P. Al. Neațu.

NOTA. — Tribunalul Romanați S. I rezolvă primul punct din speța, pe care o examinăm, aplicând riguros dispozițiile art. 318 c. com., a cărui redacție în aliniatul 1 are următorul cuprins: «Posesorul cambiei, ca să dobândească plata, trebuie să dea adeverință pe însuși cambie și să înmâneze debitorului cambia achitată». Tribunalul Romanați dând această soluție are în sprijinul său:

1) Lucrările pregătitoare italiene și române;

2) Art. 39 din legea germană, care a slujit legiitorului italian de călăuză în alcătuirea art. 295, corespunzător art. 318 din codul nostru de comerț;

3) Ideia, oarecum de obligație, care reiese din termenul imperativ „trebuie“, întrebunțat atât în textul italian, cât și în cel român;

4) Uzurile comerciale sintetizate și statornicite în dreptul pozitiv;

5) Principiile juridice, cari, pentru a asigura valoarea, cred. tul, ușurința circulației și realizarea integrală a cambiei, năzuiesc a face din ea o creațiune asemănătoare cu moneda;

7) O bună parte a jurisprudenței române a instanțelor de fond.¹⁾

6) Conceptul fundamental al instituției cambiale, care, punând toate condițiile, de existență în conținutul cambiei, trebuie să pună condițiile de stingere tot în cambie;

Dar cu toată dispoziția categorică a textului de lege, însoțită de puternicele argumente arătate mai sus, convingerea noastră înclină spre teoria contrară, care stabilește o prezumție de plată, când debitorul posedă cambia, chiar fără adeverința achitării. Motivele cari formează fondul convingerii noastre sunt:

1) Dacă din termenii legii rezultă o obligațiune, aceeași se impune creditorului. Pe el îl obligă legea, când dobândește plata, să dea o adeverință pe cambie și s'o înmâneze achitată. Pentru debitor textul legii este mai mult o recomandare, o îndrumare cum să facă plata? Ca act de prudență, debitorul, când plătește, trebuie să ceară restituirea cambiei achitate. Este un drept al său. Dacă o plătește fără să i se înmâneze, sau, dacă i se restituie fără adeverința achitării, se expune s'o plătească din nou creditorului, sau întâmpină greutăți în acțiunea de regres contra debitorilor, față de dispozițiile legii, cum s'a întâmplat în speță.

2) Unde legiuitorul a voit să facă din textul legii condițiuni esențiale, însoțite de sancțiuni, a spus lămurit; în art. 318 c. com. nu a arătat nimic în această privință.

3) O parte din jurisprudența română precum și jurisprudența și doctrina Italiană sunt fără ezitare în acest sens, textul Italian având aceleași dispoziții ca ale textului nostru.²⁾

În teoria prezumției s'a pus întrebarea: Cine trebuie să dovedească acest punct? Un sistem pune proba în sarcina creditorului, un alt sistem, în a debitorului. Suntem de părerea celui din urmă sistem pentru următoarele considerațiuni:

1) Art. 318 c. com. având dispoziții formale în sensul menționat mai sus, prezumția cambială trebuie deosebită de cea civilă: În cambie textul legii cerând restituirea titlului cu mențiunea achitării, posesia titlului fără această mențiune incumbă debitorului dovada restituirei voluntare.

În Codul civil art. 1133 ne cerând nici o adeverință, aflarea titlului original în mâna debitorului stabilește definitiv proba liberațiunii și dovada contrară trebuie s'o facă creditorul. Aceasta este și trebuie să fie nuanța deosebiri între prezumția cambială și civilă asupra a-

cestui punct. Altfel ar trebui să aplicăm și în cambie în mod identic prezumția civilă — sistem oprit de lege — deoarece art. 1 din codul comercial spune limpede că numai când legea comercială nu vorbește, se aplică codul civil.

2) Posesia titlului fără adeverința cerută de lege incumbă debitorului dovada achitării, de oarece se obișnuiește de multe ori, ca restituirea în aceste condițiuni să se facă pentru acceptare, verificare, depozit. Este o chestie de încredere, de care poate abuza debitorul.

3) Numai în legiuirile străine — cum este de pildă cea franceză — în care nu este o dispoziție ca aceea din legea noastră, din legea italiană sau germană se aplică în materie cambială prezumția de liberațiune, așa cum este fixată în codul civil. În legiuirea franceză o dispoziție asemănătoare cu aceea din art. 318 c. com. român este în materia cekului.³⁾

De ce probă se poate folosi debitorul pentru a dovedi restituirea voluntară a titlului? Aici intrăm în materia prezumției legale absolută prevăzute de art. 1202 c. civ. Este o prezumție juris et de jure, care nu se poate înlătura prin nici o probă contrară, afară de marturisire și jurământ.⁴⁾ Legea admite aceste mijloace de dovadă, fiindcă această prezumție, deși absolută, se întemeiază însă pe un interes particular, nu pe un interes public cum ar fi autoritatea lucrului judecat, care nu s'ar putea înlătura prin nicio probă. Marginirea numai la aceste mijloace de probă se aplică și în materie comercială, deoarece legea comercială ne vorbind nimic în privința prezumțiilor legale, ea se aplică și aci, așa cum este stabilită în codul civil.⁵⁾ Numai în aceste împrejurări s'ar putea întrebuița toate probele admise de lege, fiind vorba de o chestie de fapt: Când s'ar cere a se dovedi de partea care are interes, că titlul a fost pierdut, sustras, restituit din eroare, prin dol, sau smuls prin violență.

A doua chestie de drept, pe care tribunalul Română o soluționează, este dacă codebitorii între ei au acțiune cambială în regres pentru partea lor de plată aferentă? Deslegând acest punct de drept tribunalul se pronunță în sens negativ. Soluția este juridică. Într'adevăr, în materia cambiei drepturile creditorilor sunt proprii autonome. Subgrarea în drepturile cambiale trebuie s'o dea textul legii, ea fiind o excepție. Unde legea tace, drept cambial nu este. Sau, în această privință legea nu dă drept de subrogare decât avalantului și celui ce intervine la plată pentru onoare. Prin urmare, acțiunea în regres dintre codebitori rămâne a fi guvernată după convenția lor, de natură civilă sau comercială după cum este și raportul dintre ei.⁶⁾ Incât, soluția tribunalului bună în principiu — acțiune cambială neavând codebitorii — se abate în motivare dela raționamentul juridic, pe care trebuie să-l urmeze, când spune că în speță posesorul cambiei, care cerea partea contributivă de plată dela celăl codebitor, n'are acțiune

1) C. Apel Galați, S. I., 10 Sept. 1911, Dr. No., 57/911; Trib. Ilfov S. Com., 5 Mai 1903, Cond., Vol. III, p. 75; Trib. Ilfov S. com. 1994, *Curierul Judiciar* No. 9/1894; Trib. Ilfov S. Com., No. 287 din 7 Martie 1891 Cond.; Trib. Brăila S. Com. No. 85, Cond; Judec. Ocolul I Botoșani, 19 Iunie 1897, *Dreptul*, pag. 535/1911; jurisprudențe citate în Ef. Antonescu, *Codul Comercial* adnotat, pag. 482 și urm.

2) Cas. I. No. 283, 30 Noembrie 1892, *Buletinul*, 1893, pag. 1074; C. Apel B. c. S. I. No. 149/1912; C. Apel Buc. S. I., 5 Ianuar, 1899, Cond., 1899, pag. 3, cit de Ef. Antonescu op. cit. p. 433 și urm.; Trib. Tutova No. 256, 10 Octombrie 1895, *Curierul Judiciar* No. 2/1893, pag. 5; Cass. Firenze, 27 Februarie 1905, Ann. XX, No. 52; Cass. Palermo 14 Septembrie 1884, Ann. No. 180, *Giuris*, 1892, No. 172; C. Apel Genova, 6 August 1910; *Temi* gen. No. 54, C. Apel Genova 27 Mai 1893, *Temi* gen. § 91; C. Apel Catanzaro, 2 Martie 1848, *Dir. Com. No. 499*; C. Apel Brascia 20 Iunie 1877 Ann. No. 204; C. Apel Catania 6 Martie 2385, *Foro* cat. No. 59; Cesare Vivante *Trattato Di Diritto Commerciale II*, No. 1264; E. Vidari *Corso Di Diritto Commerciale VII*, No. 6864 și 9365.

3) E. Challer, *Traité Élémentaire de Droit Commercial*, a IV édit. No. 1509 Nota 1.

4) D. Alexandresco, *Dreptul Civil Român*, Vol. VI, pag. 706 și urm și Vol. VII, pag. 311 și urm.; Ch. Lyon Coen & L. Renault *Traité de Droit Commercial*, IV édit. T. IV, No. 297 bis.

5) *Pand Fr.* I, 5605; T. Hue, *Commentaire du Code Civil*, VIII, 137; Laurent, *Principes du Droit Civil Français*, XVIII, 164; Contra, L. rombière, *Des Obligations*, II, art. 1282, No. 11; *Cas.* 18 August 1853, *Sirey*, 1853, I, 21; Bravard et Demangeat, *Droit Commercial*, pag. 357, nota 3; Vezi și Boistel, *Dict. de Conder*, V° *Change* No. 800.

6) C. Vivante, op. cit. No. 1178; *Cas. Neapole* 7 Ian. 1893, *Giurispr. ital*, I, 345; C. App. Venez. 24 Mai 1893, *Temi ven.*, 30; Bolaffio, *Temi ven.*, 1893, 121 nota, 1898, 304; Grünhut, *Wechselrecht II*, p. 31, nota 26-a; Staub, *Romm. Zur W. O. art. 81*, § 7; Rehbeim art. 51, § 7. In sens contrar; *Cass. Firenze*, 30 Ian. 1893, *Temi ven.*, 121; *Ruta. Reforma giurid.* fasc. 3. 4.

cambială nefiind subrogat în dreptul beneficiarului plătit printr-o garanție în gaj, privilegiu sau ipotecă. În speță nu este subrogare în drepturi, fiindcă n'o dă legea, nu din pricina lipsei de garanție în gaj, privilegiu sau ipotecă.

Soluția dată față de codebitori (coacceptanți sau comitentți) se aplică și în raporturile dintre coavalanți, deși avalantul este subrogat în acțiunea cambială față de avalzat. 7)

P. VASILESCU

Doctor în Drept din Paris
Avocat

JUDECĂTORIA OCOLULUI HERȚA (DOROHOI)

Audiența de a 12 Februarie 1924

Președinția d-lui TRAIAN K. SCRIBAN, Judecător

Etti Groper cu Hase dl ve del

Carte de judecată No. 25

Tutelă. — Dacă ept opul, autorizat de Tribunal să contracteze un împrumut ipotecar asupra unui imobil a minorilor, poate constitui un drept de anticreză asupra acelui imobil? — Soluție negativă.

Cine are dreptul să exercite acțiunea în anularea contractului de ipotecă care constituie, pe lângă împrumut ipotecar, și o convenție de anticreză? Tutorul în timpul minorității, și minorul după ajungerea sa la majoritate.

Tutorul, care a fost autorizat de Tribunal ca să contracteze un împrumut ipotecar, nu poate îmbrăca creditorul cu drepturile ce le conferă contractul de anticreză, fiindcă faptul constituie o depășire a puterilor ce i s'au conferit, iar contractul de anticreză, cuprins în convenția de ipotecă, fiind o înstrăinare deghizată, nu poate fi executată fără paza formelor cerute de codul civil și procedura civilă, pentru vânzarea bunurilor minorilor.

Acțiunea în anulare se exercită de tutor, în timpul minorității și de minor, în timp de 10 ani dela ajungerea sa la majoritate.

Ei este admisibilă pentru tot, fiindcă ipoteca este indivizibilă.

Judecata,

Asupra prezentei acțiuni:

Având în vedere actele dela dosar și susținerile părților; Văzând acțiunea înreg la No. 16748 923, prin care d-l avocat H. Dimitriu, în calitate de procurator al d-nei Etti Groper, domiciliată în Botoșani, chiamă în judecată pe Hase dl Mendel, domiciliat în Herța, pentru a ne pronunța asupra anulării actului de ipotecă autentificat de Judecătoria ocolului Herța, sub No. 46/918, pentru că, mama sa, lucrând în calitate de tutrice, și în timpul minorității reclamantei, fiind autorizată de Tribunal să ipotecheze jumătate dintr'un imobil al minorilor, aceasta a depășit puterile ce i s'au conferit prin acea autorizare, constituind, pe lângă ipotecă, și un act de anticreză, prin același inseris;

Considerând că, d-na Haia Cheiș, tutoarea minorilor def. Berou Cheiș, fiind autorizată de Tribunal ca să contracteze un împrumut ipotecar, prin actul autentificat de această judecătoria sub No. 46 918, împrumută dela Fani M. Cheiș, suma de 8.000 lei, iar pentru garanțarea acestui capital, constituie ipotecă jumătate din casele proprietatea minorilor, situate în Herța, str. Gh. Asachi No. 12;

Considerând că contractul de împrumut ipotecar prevede că, convenția este încheiată pe timp de 15 ani, cu procente de 8 la sută, în care timp creditoarea Fani M. Cheiș să aibă dreptul de a locui în porțiunea de imobil asupra căruia s'a constituit ipoteca;

Considerând să creditoarea, prin actul de ceziune autenti-

ficat de Judecătoria Herța sub No. 456 918, transmite drepturile sale părâtului H. Mendel;

Având în vedere susținerile orale ale părților:

Considerând că, din redactarea actului de ipotecă, se constată că convenția, în afară de împrumut ipotecar, constituie un drept de anticreză în favoarea creditorului, care trebuie să stea în casă 15 ani, dincolo de timpul care va marca starea de majorat a minorilor;

Considerând că, tutorul ca orice administrator, nu poate da în locație pe termene mai mari de 5 ani, fiindcă în hiriurile mai lungi sunt considerate ca înstrăinări (D. Alexandresco, vol. 2 p. 723 urm., p. 843, 860, etc.) anticreza fiind drept real mai gravă ca locațiunea;

Că, fiind o înstrăinare, nu se poate face fără paza formelor legale, iar regulile dela materia locației nu se pot aplica spre a se zice că convenția ar fi reductibilă la 5 ani, pentru că suntem într'un raport de anticreză, cuprins în altul ipotecar;

Considerând că nu se poate, în specie, aplica regu a *qui petit le plus veut le moins*, pentru că tutoarea a avut autorizația de a împrumuta, nu de a constitui obligațiuni care îmbracă creditorul împrumutător cu drepturile ce le conferă contractul de anticreză;

Având în vedere că, astfel fiind, a tul de ipotecă depășind, prin cuprinsul său, puterile acordate de Tribunal tutoarei, este izbit de o nulitate relativă (D. Alexandresco, X, pag. 584), de care se poate folosi numai minorul, singurul în drept a cere anularea, tot el având facultatea de a ratifica sau confirma tacit actul (art. 1167 c. civ.) or expres (art. 1900 c. v.);

În acest sens: Placol, I, 340;

La No. 1632, vol. I, Janiol, serie: «A qui appartient l'action en nullité? Ordinairement la personne protégée par la loi est munie de l'action en nullité, n'est autre que l'incapable lui-même, et seul possède le droit d'attaquer l'acte. L'action est alors exercée soit par lui soit par son représentant».

În specie, însă a tul nefiind făcut de minor, nu se mai pune chestia capacității, ci a puterilor conferite de lege tutoarei, iar dacă limita care constituie punctul de graniță, a fost trecută, actul e anulabil (Janiol I, 529, notă).

În acest caz, acțiunea sa exercită de minor, la majoritate Cas. I 1373/922, *Curierul Judiciar* 22/923 D. Alexandresco, (I, p. 766, nota 2, p. 778) sau de reprezentantul său legal în timpul minorității;

Considerând că ipoteca anticreză fiind constituită în timpul minorității reclamantei, ea poate cere anularea întregii ipotece, pentru că este o obligație indivizibilă: *est totum jus, in tota re, in qualibet parte*;

Având în vedere că reclamanta se obligă a plăti creanța în instanță, ceea ce părâtul a declarat că refuză; că, pent u toate aceste considerațiuni, acțiunea urmează a fi admisă, actul de ipotecă anulat, pentru ca reclamanta să poată re- intra în drepturile sale legale.

Pentru aceste motive, admite acțiunea, etc.

Judecător, (ss) *Traian R. Scriban*.

NOTA. — Un tutor este imputernicit a constitui, în numele minorului, un împrumut ipotecar, și el constituie o anticreză, care, după cum știm, este tot un drept real imobiliar, cu toate că acest punct a fost pe nedrept contestat. (Cpr. Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1913 No. 75, pag. 598 și tom. X al Coment. noastre, pag. 296, 297, text și nota 1).

Chestiunea era de a se ști dacă un asemenea act juridic, făcut de tutor fără îndeplinirea formelor legale, este sau nu valid?

Cartea de judecată a Judecătoriei ocolului Herța, ce publicăm astăzi, decide, cu drept cuvânt, și pentru motive foarte puternice, că contractul încheiat de tutor este izbit de nulitate, și că regulile de reductibilitate dela contractul de locațiune nu sunt aplicabile în speță;

În adevăr, spre a constitui o anticreză, trebuie ca constituitorul ei să aibă dreptul de a înstrăina imobilul (analogie din art. 1769 c. civil). Vezi tom. X al Coment. noastre, pag. 299. Or, în speță, tutorul nu avea această capacitate, el fiind autorizat numai a contracta, în numele minorului, un împrumut ipotecar. (În cât privește

7) I. N. Fintescu, *Cambia*, p. 398 și urm.; N. Pârvolescu și C. Radianu, *Cambia și Acțiunea cambială*, p. 254 și urm.

deosebirile ce există între antichrează și ipotecă, vezi tom. X al citatelor Comentarii, pag. 544 urm.).

Va să zică, antichreza nu este validă. În speță există deci o nulitate, însă această nulitate fiind pur relativă, numai minorul poate s'o propue, după ajungerea sa la majoritate, asemenea nulitate putând fi acoperită prin confirmarea lui expresă, în urma încetării incapacității sale (art. 1167, § 2 c. civil).

Confirmarea poate, în speță, fi și tacită, dacă el a lăsat să treacă 10 ani dela încetarea incapacității sale, fără a exercita acțiunea în anulare (art. 1900 c. civil).

Cu alte cuvinte, vom aplica, în speță, principiile generale.

O hotărâre pronunțată contra unui minor, cu privire la un imobil al lui, într'un proces în care tutorul n'a fost autorizat a sta în judecată, fiind izbită de o nulitate relativă în favoarea minorului, zice, cu drept cuvânt, Curtea noastră de casație s. I (18 Decembrie 1922), aceasta o poate ataca, în urma ajungerei sale la majoritate, fie pe calea principală, fie pe calea de excepție, de oarece el n'a fost în măsură, în timpul incapacității sale, să exercite în contra ei nici o cale de atac (*Curierul Judiciar* din 1923, No. 22, pag. 343).

Or, ceea ce jurisprudența zice în privința hotărârilor judecătorești, se aplică tuturor contractelor în genere, făcute fără îndeplinirea formelor legale.

Dacă acțiunea în anulare poate fi exercitată de minor, în urma încetării incapacității sale, nu mai încapă îndoială că și tutorul o poate, de asemenea, exercita în timpul minorității. (Vezi Planiol, I, 1632; Colin et Capitant, I, p. 78 79, etc.).

Aceste principii sunt incontestabile, și cartea de judecată, dată și redactată de d-l judecător Tr. R. Scriban, care ne ține în totdeauna în curent cu frumoasele sale hotărâri, le aplică foarte bine în speță.

Iasi.

D. ALEXANDRESCO

RECENZIE

Pactul Comisoriu expres, de d-l D. Hozoc, Consilier la Curtea de Apel din Galați.

Semnalăm atenției cititorilor noștri recenta lucrare a d-lui consilier D. Hozoc despre Pactul comisoriu expres.

Problema pactului comisoriu expres, atât de simplă și sumară în aparență, dar atât de complicată în ceea ce privește exacta caracterizare juridică a acestui pact și consecințele pe care le determină aplicațiunile lui practice, a făcut obiectul nestârșitelor discuțiuni de toate zilele urmate, în ultimii ani, înaintea instanțelor noastre judecătorești.

Nenumăratele procese de chirie, provocate de conflictul acut de interese între cele două categorii sociale a chiriașilor proprietarilor și tendința acestora din urmă de a se folosi în afară de restricție de dreptul lor de proprietate, au servit ca un cadru, cu totul prielnic, pentru dezvoltarea celor mai abile și ingenioase speculațiuni doctrinale asupra pactului comisoriu.

Discutând această problemă, d. Hozoc a avut o fericită inspirație, de oarece a dat la lumină o lucrare care răspunde unei utilități curente și în care chestiunea este expusă în mod larg, documentat și sistematic.

Ceea ce este de relevat este faptul că erudiția merge mână în mână cu claritatea expunerii.

După ce prezintă clasică diferențiere a pactului comisoriu în cele trei varietăți, caracterizate prin formularea pactului și intensitatea efectelor lui, autorul trece la o problemă de ordin pur practică, arătând ce trebuie să facă debitorul spre a împiedica operarea pactului comisoriu, studiind, apoi, condițiunile ju-

ridice în care pactul comisoriu expres operează în ipoteza plăților cherabile, a plăților la bara justiției etc.

Discutând importanta latură a acestei probleme, cu privire la renunțarea la pactul comisoriu expres, d. Hozoc analizează toate situațiunile și criteriile ce cârmuesc materia delicată a renunțărilor, sprijinindu-și susținerile pe numeroase citațiuni din doctrină precum și pe cea mai nouă jurisprudență.

Lucrarea se încheie printr'o expunere asupra derogărilor aduse teoriei clasice a pactului comisoriu expres de către diferitele dispozițiuni prevăzute de legislațiunea excepțională a închirierilor.

Este pentru prima dată când literatura noastră juridică înregistrează aparițiunea unei monografii complete, relativă la materia pactului comisoriu expres.

Cum studiul ce semnalăm nu se reduce numai la o simplă speculațiune de doctrină, ci discută toate conjecturile reale pe care le întâlnim în practica juridică de toate zilele în legătură cu problema pactului comisoriu expres, recomandăm călduros această lucrare tuturor oamenilor noștri de drept.

TRAIAN ALEXANDRESCU

— A apărut în editura *Curierul Judiciar* :

Noul Cod al Inchirierilor, care cuprinde legea chirilor din 1924 (Maizescu), cu Expunerea de motive, rapoartele raportorilor din Senat și Cameră și în extenso Desbaterile parlamentare: Discuția generală și Discuția pe articole, cum și celelalte legi excepționale cu toate legile în legătură din vechiul Regat, Basarabia, Bucovina și Transilvania, este lucrat complet cu *Comentariul d-lor Conduratu, Periețeanu și Velescu*, și cu jurisprudența referitoare, sistematizată de d-l F. Mihăilescu, grefier la Casație.

Față cu importanța și dimensiunile lucrării, Volumul s'a triplat având 1000 pagini. Editura s'a văzut nevoită să fixeze prețul pentru acest volum la **240 lei**, nu după cum fusese anunțat anterior.

Se va adăuga 6 lei pentru porto-poștal recomandat.

A apărut în Editura *Curierul Judiciar* primul volum din **Biblioteca Legilor uzuale Adnotate**, care cuprinde: **Legea autentificării actelor** (Ediția II) revăzută și completată cu doctrina și jurisprudența până la zi și **Legea de unificare și organizare a Corpului de avocați**, comentate de cunoscutul publicist și avocat d-l A. Lascarov-Moldovanu.

Ambele aceste legi sunt însoțite în afară de comentarii, doctrină și jurisprudență până la zi și de *Expunerile de motive, Desbaterile parlamentare complete și Indice alfabetic*, care înlesnește foarte mult cercetările.

Prețul cu care s'a pus în vânzare este de lei **80** la care se adăoga lei **5** pentru porto postal recomandat.

A apărut **Jurisprudența Generală** No. 17, cu data de Joi 22 mai 1924, sub direcțiunea d-lui consilier Gr. Conduratu, cuprinzând 58 de hotărâri ale Curții de Casație și ale diferitelor instanțe judecătorești din țară, cu numeroase *Note*. **Prețul 20 lei**.

Abonamentul anual: **800 lei** pentru Autorități și Case de Comerț, **500** pentru avocați și **400** pentru magistrați.

Depozitar general, de azi înainte, pentru toate cărțile ce apar în Editura *Curierul Judiciar*, este **Agence de Librairie et de Publication**, București, str. Izvor, 14, unde d-nii librari vor bine voi a-și adresa comanda și de unde numai pot fi serviți.

Bani de plasat cu ipotecă case București sau moșie. Lei 500.000 — 600.000 Adresa: Codreanu, Arta 5, București.